PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXVI. Št. 220 (7714)

TRST, četrtek, 1. oktobra 1970

PROGRAM DANAŠNJIH POGREBNIH SVEČANOSTI V KAIRU

5 milijonov ljudi danes na Naserjevem pogrebu

Splošno žalovanje za pokojnim Naserjem v okupirani Cisjordaniji - Sestanek Kosigina z egiptovskim podpredsednikom Sadatom

KAIRO, 30. — Tu predvidevajo, da se bo jutri udeležilo pogreba predsednika Naserja okrog pet milijonov ljudi, ki so prišli in še prihajajo v Kairo iz vseh krajev in koncev Egipta. Egipčani se hočejo v največjem številu pokloniti spominu svojega voditelja in ga pospremiti na njegovi zadnji poti. Komentatorji iz Kaira poudarjajo, da bo jutrišnji dan za glavno mesto nepozaben.

Tudi danes se je zgrnilo okrog predsedniške palače, kjer leži truplo pokojnega predsednika na stotisoče ljudi. Toda tudi po drugih mestnih predelih so se nadaljevale povorke, med katerimi so nosili slike pokojnega Naserja, vzklikali njegovo ime in glasno izražali svoje globoko žalovanje.

Danes so opravili v Kairu zadnje priprave za jutrišnji pogreb. Jutri v prvih jutranjih urah bodo s helikopterjem odpeljali Naserjeve posmrtne ostanke iz predsedniške palače na sedež sveta revolucije na nilski otok Gezira v središču mesta. Helikopter bodo spremljala reakcijska letala. Tu se bo začel pogrebni obred, ko bodo krsto položili na la-

Začasni egiptovski predsednik Anvar Sadat

feto. Takoj nato se bo začela poslednja 12-kilometrska pot predsednika Naserja do nove mošeje v kairskem predmestju, v kateri ga bodo pokopali. Prvih 800 metrov, do sedeža Arabske lige, bodo za Naserjevo krsto stopali, poleg družinskih članov, državni glavarji, predsedniki vlad, predstavniki držav iz vseh krajev sveta, živeči člani skupine «mladih častnikov», ki so strmoglavili Farukovo monarhijo, obrambni minister general Mohamed Fawzi in skupina generalov, kot častno spremstvo pa bo stopalo za krsto okrog 5000 vojakov in gojenci vojaške šole. Od tu do mošeje pa se bo za Naserjevo krsto zgrnila v ogromnem žalnem sprevodu milijonska množica ljudi, ki je prišla v Kairo iz vseh koncev države.

Tudi danes je prispelo v Kairo večje število državnikov in političnih osebnosti, med katerimi jordanski kralj Husein, voditelj palestinskih gverilcev Yaser Arafat, predsednik Južnega Jemena, sirski predsednik, iraški podpredsednik, številni predsedniki vlad in ministri.

Med jutrišnjim pogrebom bodo v ostalih egiptovskih mestih in vaseh pogrebne svečanosti. Izvršni svet Arabske socialistične zveze je danes pozval prebivalstvo na mir in red, da se bodo žalne svečanosti za predsednikom Naserjem odvijale v popolnem redu. Tudi v Siriji, zlasti pa v Bejrutu, globoko žalujejo za pokojnim Naserjem. Po bejrutskih ulicah so se tudi danes vrstili sprevodi zlasti mladine, med katerimi so vzklikali ime egiptovskega predsednika in nosili njegove slike. Vse trgovine, restavracije, tovarne in uradi so bili zaprti, promet pa je bil popolnoma ustavljen.

Danes je prišla v predsedniško palačo v Kairo, kjer leži predsednik Naser, njegova žena s petimi otroki. Tu se je Naserjeva vdova srečala s sovjetskim predsednikom Kosiginom in se z njim zadržala v kratkem razgovoru. Kot poročajo iz Kaira bodo številne televizijske družbe iz vsega sveta jutri snemale pogrebne svečanosti in s posebnimi letali takoj odposlale filme v Evropo, od koder jih bodo oddali po televiziji preko ameriškega satelita «Telstar». Jutri bo dejansko ves svet videl na ekranih, kako je bil predsednik Naser priljubljen med svojim ljudstvom.

Egiptovski voditelji so imeli danes številne razgovore z visokimi gosti, ki so prispeli v Kairo iz tujine. Še poseben poudarek so v Kairu dali tričetrturnem srečanju Kosigina s podpredsednikom egiptovske republike Sadatom, ki vrši posle predsednika republike. Ob tej priložnosti je Kosigin uradno izrazil Sadatu sožalje. Egiptovska tiskovna agencija MEN pa je sporočila, da sta imela danes član izvršnega odbora Arabske socialistične zveze Ali Sabri in egiptovski obrambni minister Mohamed Fawzi daljši razgovor s prvim namestnikom sovjetskega obrambnega ministra maršalom Matjejem Zaharovom, ki je prišel s Kosiginom v Kairo na Naserjev pogreb.

Agencija Nova Kitajska pa je sporočila iz Pekinga, da so danes v znak žalovanja za predsednikom Naserjem izobesili v vseh glavnih mestih LR Kitajske zastavo na pol droga. Hkrati pa je sporočila, da so danes najvišji predstavniki LR Kitajske v Pekingu izrazili sožalje na egiptovskem veleposlaništvu. Tudi general de Gaulle, ki se je sicer umaknil s političnega življenja, je poslal egiptovskemu veleposlaniku v Parizu sožalno pismo ob smrti predsednika Naserja. V pismu de Gaulle pravi med drugim, da je bil predsednik Naser s svojo inteligenco, voljo in izrednim pogumom ogromno napravil za Egipt in ves arabski svet. «V najtežjih in dramatičnih trenutkih zgodovine, Naser ni prenehal z bojem za neodvisnost, čast in veličino. Zaradi tega sva se dobro razumela in globoko spoštovala».

V Izraelu so se danes razvile precej ostre polemike o uradnem odnosu izraelske vlade do smrti predsednika Naserja. Kot poročajo iz Jeruzalema so včeraj nekateri izraelski ministri zahtevali naj vlada objavi uradno izjavo ob tej priložnosti in naj izrazi svoje sožalje egiptovskemu narodu ter poudari upanje, da bo prišlo med Izraelom in Egiptom do vzpostavitve mirnih odnosov. Toda večina ministrov je na seji vlade ta predlog zavrnila. Ti so menili, da podobna izjava «ne bi mogla popolnoma odpraviti negativne plati Naserjevega režima in da bi morali v izjavi povabiti Naserjeve naslednike, naj spremenijo svojo politiko. To bi bilo neprimerno, ko Naserja niso še niti pokopali».

Hkrati pa so v Jeruzalemu sporočili, da sta izraelski notranji minister in vojaška uprava v okupirani Cisjordaniji sprejela ukrepe za olajšanje postopka pri izdajanju dovoljenja prebivalcem Cisjordanije, ki nameravajo potovati v Jordanijo na obisk sorodnikov po nedavnih dogodkih, ali pa odpotovati v Egipt na pogreb predsednika Naserja. V vsej Cisjordaniji zlasti še v starem delu Jeruzalema, kjer živijo Palestinci in v Gazi, je bilo tudi danes splošno žalovanje za predsednikom Naserjem. V arabskem delu Jeruzalema je bila vsa dejavnost ustavljena, ulice pa so bile ves dan popolnoma prazne, kot da bi bilo mesto izumrlo. Na vratih mnogih zaprtih trgovin so izobešene Naserjeve slike, z oken pa visijo žalni črni traki.

MOSKVA, 30. — Zaključila so se pogajanja med SZ in Češkoslovaško o koordiniranju petletnih načrtov za razdobje 1971—75. Sporazum predvideva izmenjavo v višini 13,5 milijarde rubljev in za 43 odstotkov več kot v prejšnjem petletnem planu. V poročilu «Pravde» je rečeno, da predstavlja najpomembnejšo novost sporazum o dobavah surovin in energije iz SZ za ČSSR.

VČERAJ V POSLANSKI ZBORNICI

Počastitev spomina predsednika Naserja

RIM, 30. — V poslanski zbornici so danes počastili spomin pokojnega predsednika ZAR Naserja. Prvi je spregovoril predsednik vlade Colombo, ki je dejal, da je vedno bolj občutna izguba za egiptovsko ljudstvo in za ves arabski svet in da se je tudi v Italiji zavedlo, da gre za pomembno mednarodno praznino in da je izginila oseba velikega prestiža. Colombo je nato orisal Naserjeve napore za mir in da je v znatni meri njegova zasluga, da je prišlo do relativnega zatišja.

Nato so vsi poslanci vstali in je predsednik poslanske zbornice Pertini dejal, da je izginil eden izmed najpomembnejših voditeljev arabskega sveta, ki je razbil korumpirani monarhistični režim ter skušal popeljati revolucijo v strugo gospodarske in socialne obnove. Velik je njegov pomen za njegovo ljudstvo, za arabski svet in za ves tretji svet, ki prihaja iz kolonializma in se skuša dvigniti na mesto, ki mu pripada. Tudi Pertini je govoril o veliki vlogi Naserja za ohranitev miru in o njegovih naporih za pomirjenje.

Danes popoldne je odpotoval zunanji minister Moro z letalom v Kairo, kjer bo vodil italijansko delegacijo na svečanem pogrebu, ki se bo vršil jutri. V delegaciji so poleg zunanjega ministra še predstavniki predsedstva republike, vojske in drugi funkcionarji.

PROBLEMATIČNO IZVAJANJE SPORAZUMA MED JORDANSKO VLADO IN PALESTINCI

Vojaki in fedajini se umikajo iz Amana Zopet spopadi okrog Irbida in Ramthe

Huseinova vojska je napadla mesti, ki sta v rokah palestinskih komandosov

AMAN, 30. — Po štirih dneh majavega premirja je prišlo danes ponovno do bojev med jordansko vojsko in fedajini. Huseinovi tanki so v jutranjih urah napadli mesto Irbid, ki je pod nadzorstvom Palestincev, vendar so naleteli na močan odpor ter so se morali ustaviti na periferiji mesta. Boji so se nato razširili še na Ramtho, kakih 10 kilometrov od sirske meje, ki so jo jordanske sile obstreljevale s topovi. V trenutku, ko poročamo, je orožje že utihnilo, v Irbidu pa je sedaj komisija, ki nadzoruje izvedbo premirja in ki bo morala tudi ugotoviti, kdo je prvi kršil določbe o prekinitvi ognja.

Palestinci obtožujejo kraljevo vojsko, da je hotela zasesti Irbid in Ramtho ter pozivajo «palestinske bojevnike, naj držijo prst na petelinu». Glasnik komandosov je sporočil, da so današnji boji povzročili smrt najmanj dvajsetih civilistov, medtem ko je bilo 45 oseb ranjenih.

Častniki jordanske vojske se zagovarjajo, češ da so se premaknili proti Irbidu, da bi nastanili v mestu in v Ramthi jordanske varnostne sile, kar naj bi bilo v skladu s sporazumom, ki sta ga v Kairu podpisala kralj Husein in Jaser Arafat. Vsekakor, kot smo omenili, so se boji prenehali ob 16.30 (po našem času), ko so v mesto dospeli člani komisije o premirju. Jordanske čete pa so zaprle cesto med mestoma in sirsko mejo, ter na ta način prekinile tudi pomoč, ki je prihajala iz Sirije za civilno prebivalstvo. V večernih urah je na stotine prebivalcev Ramthe začelo peš zapuščati mesto ter se odpravilo proti sirski meji bodisi zaradi pomanjkanja hrane in vode, bodisi iz strahu pred novimi spopadi.

Jordanska policija je v bližini sirske meje ustavila kolono sirskih vojaških vozil, ki so prenašala v Jordanijo živila, vodo in zdravila. «Ta incident — je poročal radio Bagdad — je izredno zgovoren: plačane oblasti vztrajajo pri zaroti ter skušajo preprečiti dobavo vode in hrane mestu Irbid. Iste oblasti — je nadaljeval sirski oddajnik — ne delajo nobenih težav konvojem, ki prihajajo iz Izraela».

Kljub očitnim težavam pa so v Amanu le začeli izvajati določbe kairskega sporazuma, ki med drugim predvideva tudi umik bodisi kraljevih čet kot fedajinov iz prestolnice. Člani komisije o premirju skušajo prepričati palestinske komandose, naj mirno zapustijo svoje položaje, pri tem pa naletujejo na znaten odpor. Vsekakor se je umik čet začel ter bi se moral zaključiti že jutri ali pojutrišnjem. V mestu je položaj povsem miren.

Možnost podaljšanja prekinitve ognja na Bližnjem vzhodu?

NEW YORK, 30. — Stalni ameriški predstavnik pri OZN Charles Yost je na današnji seji generalne skupščine svetovne organizacije pozval Izrael, ZAR in Jordanijo, da bi nadaljevali mirovne razgovore, ki jih predvideva Rogersov načrt. Svoj poziv je Yost vključil v tradicionalno poročilo o zunanji politiki, ki ga imajo ZDA vsako leto na generalni skupščini. Poročilo podaja navadno državni sekretar, tokrat pa so nalogo poverili stalnemu predstavniku ZDA pri OZN, ker je Rogers zadržan zaradi Nixonovega obiska v Evropi.

V svojem poročilu je Yost poudaril, da so «topovi utihnili na črtah premirja» ter dejal, da resolucija varnostnega sveta od 22. novembra 1967 «ostaja luč, ki razsvetljuje pot k miru». Dodal je, da so se zainteresirane strani s pristankom na Rogersove predloge obvezale, da bodo v celoti izvajale to resolucijo. Yost je še navedel, da je poslanik Jarring pripravljen ponovno začeti svojo mirovno misijo, komaj bodo okoliščine to dovoljevale.

Premirje, ki ga predvideva Rogersov načrt, bi se moralo končati 5. novembra, vendar obstaja možnost, da bi se nadaljevalo tudi po tem datumu. Izraelski zunanji minister Aba Eban je namreč včeraj izjavil, da ne bo Izrael niti po tem datumu kršil prekinitve ognja, če tega ne bosta storili ZAR in Jordanija. V ta okvir je treba tolmačiti tudi besede vladne predsednice Golde Meir, ki je danes ob židovskem novem letu v svoji poslanici pozvala arabske države, naj začnejo «dobo miru in sodelovanja na našem področju».

PRVI AMERIŠKI PREDSEDNIK V BEOGRADU

Nixon na obisku v Jugoslaviji

Tito obrazložil gostu stališča SFRJ o vseh perečih mednarodnih problemih - Nixon: Naš skupni cilj je zagotovitev trajnega miru

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 30. — Beograjčani so danes priredili prisrčen sprejem predsedniku ZDA Richardu Nixonu, ki je s soprogo in ostalimi člani spremstva prispel na uradni obisk v Jugoslavijo. Na beograjskem letališču so visokega gosta pozdravili in mu zaželeli dobrodošlico predsednik republike Tito s soprogo, predsednik zvezne skupščine Milentije Popović, predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič, državni tajnik za zunanje zadeve Mirko Tepavac in druge visoke jugoslovanske osebnosti. Po prisrčnih pozdravih na letališču, kjer so bile predsedniku ZDA izkazane najvišje državne časti, je predsednik Tito v odprtem avtomobilu spremljal svojega gosta do njegove rezidence na Dedinju. Številni meščani, ki so se zbrali na pločnikih, so toplo pozdravili predsednika ZDA. Kmalu po prihodu v rezidenco je Nixon odšel na Avalo, kjer je položil venec na grob neznanega junaka. Pri vmitvi z Avale, na križišču Ulice maršala Tita in kneza Miloša, je Nixon dal zaustaviti avtomobil, izstopil ter se napotil peš proti Terazijam. Ljudje so takoj obkrožili predsednika Nixona in ga pozdravljali.

Tito in Nixon sta nocoj pred večerjo, ki jo je priredil predsednik Jugoslavije v Belem dvoru v čast svojega gosta, v kratkem razgovoru izmenjala misli o aktualnih mednarodnih vprašanjih. Razgovori se bodo nadaljevali jutri dopoldne.

Predsednik Tito je v svoji zdravici med večerjo, potem ko je omenil svoje prejšnje prijateljske in koristne razgovore s predsednikoma Eisenhowerjem in Kennedyjem, ugotovil, da je obisk ameriškega predsednika pomemben datum v zgodovini odnosov med Jugoslavijo in ZDA, ki imajo svojo «dolgo zgodovino in pozitivno tradicijo, ki datira od vzpostavitve odnosov med ZDA in Srbijo 1881. leta». Prijateljstvo med obema državama je utrdilo zavezništvo in v prvi in drugi svetovni vojni ter številni jugoslovanski izseljenci, ki so prispevali k razvoju Amerike in bili vedno most, ki povezuje obe državi.

V nadaljevanju svoje zdravice je Tito ugotovil, da narodi žive danes v razmerah medsebojne odvisnosti. Za današnji svet pa je značilno, je poudaril Tito, da so na eni strani neomejene možnosti nadaljnjega vsestranskega razvoja in napredka, na drugi strani pa vpijoče potrebe, krivice in problemi, ki nevarno obremenjujejo svet. Naravno je, je ugotovil Tito, da od tako velike in razvite države, kot so ZDA, svet pričakuje velik prispevek k blagostanju narodov in miru na svetu in dodal, da je Jugoslavija pozdravila besede predsednika Nixona pri prevzemu predsedniškega položaja, da mora človeštvo iz dobe konfrontacije preiti v dobo pogajanj. Jugoslavija je pozitivno ocenila sedanjo pripravljenost velikih sil na pogajanja. Tito je omenil, da velike sile, ki razpolagajo z orožjem in ki lahko uničijo svet, nosijo posebno odgovornost za usodo sveta. Dodal pa je, da povojne izkušnje kažejo, da velike sile same ne morejo zagotoviti miru in trdnosti. Prav tako postaja vedno bolj jasno, da so sama pogajanja med velikimi silami nezadostna, da se rešijo osnovni svetovni problemi (vprašanje razvoja, razorožitve, odstranitev politike sile, nevmešavanje v notranje zadeve drugih, blokovske razdeljenosti). Zato se Jugoslavija zavzema, da se miroljubno reševanje sporov uveljavi kot splošna praksa v mednarodnih odnosih. Za ta načela so se zavzele neuvrščene države na zadnji konferenci v Lusaki v svojih soglasnih zahtevah po demokratizaciji mednarodnih odnosov, spoštovanju neodvisnosti in suverenosti vsake države, pospešenem razvoju nerazvitih področij, krepitvi svetovne organizacije. Istočasno so neuvrščene države manifesti-

B. BOŽIČ

(Nadaljevanje na 6. strani)

Množice v Kairu žalujejo za umrlim predsednikom Naserjem

NA AZIJSKEM JUGOVZHODU SE NADALJUJEJO POKOLI CIVILISTOV

Južnokorejske čete v Juž. Vietnamu pobile 54 starcev, žensk in otrok

Do pokola je prišlo v bližini Da Nanga - Vojaki so streljali na ljudi, ki so se skrivali po hišah ali bežali v gozdove

DA NANG, 30. — Dramatični dogodki na Bližnjem vzhodu so nekoliko odtegnili pozornost javnega mnenja od azijskega Jugovzhoda, kjer pa se umazana ameriška vojna nadaljuje z vedno bolj tragičnimi posledicami za civilno prebivalstvo. Danes se je zvedelo za nov pokol civilistov v Binh Duongu v pokrajini Quang Tin, kakih štirideset kilometrov južno od ameriškega oporišča v Da Nangu. Sporočilo o pokolu je dal sam vojaški predstavnik sajgonskega režima, general Hoang Xuan Lam, ki poveljuje prvemu vojaškemu področju Južnega Vietnama.

Na tiskovni konferenci je general povedal, da so južnokorejske čete pobile dvaindvajset civilistov, med katerimi več žensk in osem otrok, med operacijo «Golden dragon seven», ki je bila med 16. in 28. septembrom. General je dejal, da so bile žrtve «sovražniki», dodal pa je, da «to ni bil edini pokol». Preiskovalna komisija, v kateri so bili sajgonski in južnokorejski častniki, so našli enajst trupel, enajst oseb pa imajo za pogrešane. Xuan Lam je opravičeval pokol, češ da «smo pač v vojni» in da «tudi ženske so lahko gverilke». Toliko, da ni dodal, da so tudi poklani otroci bili «partizani».

Vsekakor pa so rezultati preiskave precej različni od pričevanj očividcev in pisanja vietnamskega tiska. Po uradnih podatkih naj bi južnokorejske čete s helikopterjev in z letal streljali na ljudi in ubili sedem oseb, ostale pa naj bi ubili, ker niso hoteli iz bunkerjev, kamor so se bili zatekli. Po pričevanjih očividcev in tudi nekaterih parlamentarcev pa so plačanci streljali na ljudi, ki so se skrivali po hišah ali pa prestrašeni bežali proti gozdu. Kaže tudi, da je bilo ubitih 54 oseb in ne 22, kot je trdil general Xuan Lam.

Nixon v Neaplju

NEAPELJ, 30. — Predsedink ZDA Nixon, ki je včeraj prispel v Neapelj je danes obiskal združeno poveljstvo NATO in predsedoval dvema pomembnima sestankoma: z vojaškimi poveljniki NATO in z veleposlaniki ZDA v državah, ki so ob Sredozemskem morju.

Prvi razgovor z vojaki je trajal od 10.05 do 11.20 in je na njem Nixon govoril okoli 25 minut, poleg njega so govorili še general Godpaster in načelnika oboroženih sil Grčije in Turčije. Nixon je ponovil obveznost ZDA, da so prisotne na tem področju. Govor je bil tudi o prisotnosti sovjetske flote, vendar v sklopu vseh zapletenih vprašanj.

Takoj za tem se je pričel drugi sestanek, med katerim so bili prisotni veleposlaniki ZDA v Italiji, Izraelu, Turčiji, na Cipru, v Tunisu, na Malti, v Libiji, Grčiji, Maroku, Alžiru, Libanonu in veleposlanik pri NATO. Veleposlaniki so podali ameriškemu predsedniku kratka poročila o položaju v državah, kjer so akreditirani. Med sestankom je prišlo do zmešnjave, ko je nenadoma zmanjkal električni tok in so morali sestanek za četrt ure prekiniti. Nato se je predsednik ZDA s helikopterjem odpeljal na vojaško letališče, od tam pa z letalom v Beograd.

Razgovor med vlado in sindikati o predvideni reformi zdravstva

Senatorji bodo nepretrgoma, in to tudi ponoči, zasedali do 9. oktobra, ko bodo glasovali o razporoki - Restivo o dogodkih v Reggio Calabrii

RIM, 30. — Danes so se ponovno sestali predstavniki vlade in sindikatov in so pričeli obravnavati predloge o reformah. Danes so obdelali dobršen del problematike reforme o zdravstvu, jutri pa se bodo razgovori nadaljevali.

Po sestanku je minister za zdravstvo Mariotti dejal, da so sindikati predložili svojo resolucijo in da gre za bistveno soglasje med vlado in sindikati, ter da ostajajo samo še nekatera odprta vprašanja, o katerih bodo morali tako vlada kot sindikati ponovno razmisliti. Glede teh spornih vprašanj je minister dejal, da gre za bolniške ustanove, za katere hoče vlada ohraniti njih upravne svete, sindikati pa so mnenja, da morajo biti upravni sveti odraz dežel.

Za CISL je Storti izjavil, da so pričeli obravnavati samo zdravstveno reformo, da pa ni mogoče dati nobene splošne ocene, ker so šele na eni tretjini poti glede ene same izmed dveh reform.

Za CGIL je Lama dejal, da obstajata dve bistveni vprašanji: odnos lokalne zdravstvene enote do celotnega zdravstvenega sistema in ali se namerava, ali ne, likvidirati avtonomne ustanove, ki sedaj upravljajo občinske in pokrajinske bolnišnice. Lama je potrdil stališče CGIL glede petkove stavke in dejal, da ima ta stavka svojo logiko, ki se ne nanaša samo na obravnavana vprašanja.

Načelniki skupin v senatu so se danes dogovorili, da bodo 9. oktobra glasovali o zakonu o razvezi zakona, kot je to tudi bil prvotni dogovor. Vendar pa morajo istočasno odobriti tudi dva pomembna zakonska dekreta, zaradi česar so že danes pričeli s tremi sejami na dan in so priključili dopoldanski in popoldanski še nočno sejo. Do 9. oktobra bodo senatorji zasedali nepretrgoma in torej tudi v nedeljo. Sporazum predvideva, da se jutri konča splošna razprava o razvezi zakona, nato bodo ponoči odobrili dekret o pomoči libijskim beguncem, nakar se bo v petek pričela razprava o vladnem dekretu o gospodarski konjunkturi, katerega je danes odobrila komisija. V torek popoldne se bo pričela razprava o posameznih členih zakona o razvezi in se bo nepretrgoma nadaljevala do petka 9. oktobra.

Na seji komisije za finance in zaklad senata so danes na posvetovalnem zasedanju odobrili vladni dekret o konjunkturi. Sprejeli so nekatere bistvene popravke in tako glede člena štiri, ki se nanaša na licence za bencinske črpalke, črtali so ugodnosti za uvoz banan iz Somalije, zmanjšali kvoto IGE na dragocenosti, odobrili, da bodo lahko družbe upraviteljice avtostrad prenesle novo breme na uporabnike in končno so zmanjšali davek na konjske stave.

V poslanski zbornici se je danes pričela razprava o dogodkih v Reggio Calabrii. Prisoten je bil tudi predsednik vlade Colombo, ki je izrecno dejal, da je hotel s svojo prisotnostjo podpreti izjave notranjega ministra Restiva. Notranji minister Restivo je govoril dobro uro in je med drugim dejal: od 4. julija do 23. septembra je prišlo v Reggio Calabrii do 13 dinamitnih napadov, 33 cestnih blokov, 14 blokov na železnici, tri v pristanišču, šest napadov na prefekturo, štiri na kvesturo in trije so mrtvi. Pridržali so 282 oseb, od katerih jih je 153 prijavljenih sodišču. V zaporu je sedaj 85 oseb, prijavljena sta bila dva člana akcijskega odbora. Minister je dejal, da je vlada odgovorila na napade trdo in odločno. Nato pa je pričel govoriti o globljih razlogih in je dejal, da gre v bistvu za iskanje racionalne oblike rešitve problemov celotne Kalabrije in da gre v tem smislu za solidarnost celotne vlade in države. Zagovarjal je sklep vlade o začasnem sedežu, češ da gre za rešitev, ki jo narekuje zakon.

Včeraj je minister za proračun Giolitti obrazložil na seji vlade programsko poročilo za prihodnje leto. Danes pa so to poročilo razdelili parlamentarcem.

Belci v Bolgariji

SOFIJA, 30. — Podtajnik ministrstva za zunanjo trgovino Corrado Belci je končal svoj obisk v Bolgariji in se je vrnil v Rim. Belci je v ponedeljek prisostvoval italijanskemu dnevu na mednarodnem velesejmu v Plovdivu. Nato je odpotoval v Sofijo, kjer se je sestal s podpredsednikom vlade in ministrom za zunanjo trgovino Avamovom ter drugimi osebnostmi. Italijansko-bolgarska trgovinska izmenjava je lani dosegla 104 milijonov dolarjev in je Italija na prvem mestu v zunanjetrgovinski bilanci Bolgarije izven socialističnih držav.

Uvodnik na predvečer obletnice kitajske revolucije

PEKING, 30. — Vsi najvažnejši kitajski listi objavljajo isti uvodnik na predvečer XXI. obletnice ustanovitve Ljudske republike Kitajske. V uvodniku je rečeno, da je mednarodni položaj odličen in da revolucionarni spopadi pretresajo svet. Obstaja še vedno nevarnost za svetovno vojno in ljudje morajo biti povsod pripravljeni, toda splošna tendenca je povsod revolucionarna. Res je sicer, da sta ameriški imperializem in social-imperializem v nasprotju in istočasno v razgovoru, da si bi razdelila svet, vendar se ti napori vedno bolj razkrinkujejo in obe supersili sta vedno bolj izolirani.

Šolarjem srečno!

Prvi oktober, začetek novega leta. Danes je šolska maša in prvi stik med učenci in učitelji, jutri pa se bo začel redni pouk. Skraja seveda ne gre vse gladko, otroci so še nekoliko raztreseni in se takoj ne znajdejo v novem okolju, zlasti v prvih razredih. Velika sprememba je za otroke, ki so vstopili v I. razred srednje šole, precejšnje novosti prinaša dijakom višja srednja šola, največje spremembe in novosti pa so seveda za otroke, ki bodo obiskovali I. razred osnovne šole. Ob začetku novega šolskega leta gredo naše misli in skrb predvsem njim, ki danes stopajo na pot učenosti z drobcenim korakom in veliko radovednostjo. Prvič v šolo. Nekoč smo rekli, da otroci prvič prestopijo prag šole. Zdaj ni več tako, saj prihajajo otroci v osnovno šolo iz otroškega vrtca. Sprememba je sicer velika, vendar prehod ni tako drastičen, kot bi sicer bil, če ne bi bila vmes doba vzgojne priprave v otroškem vrtcu.

Ob začetku vsakega šolskega leta nas skrbi, kako je z vpisovanjem v I. razred osnovne šole. Za našo narodno skupnost ima to velik pomen, ker je šola največje jamstvo, temelj našega narodnega obstoja in kulture. Brez šole bi bili lažji plen in bi se hitreje potapljali ter izginjali pod pritiskom asimilacije in raznarodovanja. Vpis otrok v osnovno šolo je pomemben kazalec naše vitalnosti, termometer naše narodne zavednosti. Zato ob začetku tega novega šolskega leta z veseljem in zadovoljstvom ugotavljamo, da je na vseh slovenskih šolah na Tržaškem vpisanih 105 učencev več kot lani, v prve razrede osnovnih šol pa 44 otrok več kot v preteklem šolskem letu. Takega porasta število vpisanih otrok v prve razrede osnovne šole nismo zabeležili že več let. To moramo do neke mere pripisati demografskemu pojavu, predvsem pa narodni zavednosti slovenskih staršev. Precej vplivajo tudi splošne razmere in pomirjenje, saj ne beležimo več tako hudih primerov pritiska in groženj, kot pred leti, ko se je marsikateri slovenski oče bal, da bo ob službo, če ne bo vpisal otroka v italijansko šolo. Vsekakor je zdaj precej bolje kot je bilo, ni več toliko očitnih primerov nezavednosti in mlačnosti, toda imamo še nekatera siva, mrtva področja, zlasti v predmestju in delno v miljski občini, kjer živijo slovenske družine, in to večinoma mlade, ob robu, nekako ločene od življenja naše narodne skupnosti. Zanimiva je tudi ugotovitev, da se ne izgubljajo slovenski otroci in da slovenska šola zajema vso slovensko mladino v krajih, kjer delujejo prosvetna društva, in da se dosežejo najlepši uspehi pri vpisovanju prav tam, kjer se prosvetna društva za to resno zavzamejo.

Novo šolsko leto. Novi načrti, nova upanja in nove skrbi za otroke in za starše. Vsem našim učencem in dijakom ter šolnikom želimo v novem šolskem letu najlepše uspehe.

PRVA JESENSKA SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Začetek razprave o spremembah v tržaškem občinskem odboru

V torek razprava o maloobmejnem prometu in bencinu
Potrjeni novi občinski svetovalci, med temi dva Slovenca

Po petih mesecih premora od majske seje, ko je kriza v odnosih med levosredinskimi strankami in objavi odstopa Dušana Hreščaka dosegla vrhunec, se je sinoči spet sestal tržaški občinski svet.

Formalno bi morala biti seja posvečena razpravi o spremembah v občinskem odboru na osnovi v avgustu sklenjenega sporazuma leve sredine, toda večji del razprav je bil posvečen drugemu, prav tako kočljivemu vprašanju, ki je posledica znanih antikonjunkturalnih ukrepov rimske vlade — kontingenta bencina po znižani ceni za tržaško ozemlje. Vprašanje je sprožil s formalnim predlogom, naj se o tem razpravlja v torek, misovec De Vidovich. Pred tem je psiupovec Monfalcon vložil posebno resolucijo, o kateri bo občinski svet moral glasovati prej ali slej. K zahtevi, naj se priho nja seja občinskega sveta posveti temu kočljivemu vprašanju, ki zanima veliko večino prebivalstva, se je pridružil tudi komunist Cuffaro, vendar so predstavniki večinskih strank bili nasprotnega mnenja. Trdili so, da je formalno De Vidovichev predlog nemogoč in šele po daljši, skoraj eno uro trajajoči prekinitvi seje, sklenili, da bo razpravo «o maloobmejnem prometu in kontingentu bencina po znižani ceni» na dnevnem redu prve seje po zaključku politične razprave o spremembah v občinskem odboru. Praktično bo rezultat isti, kajti razprava bo po vsej verjetnosti prav v torek, ko bi v Trstu morala potekati dvodnevna stavka bencinarjev.

De Vidovich je v svojem posegu med drugim obtožil socialdemokrate, da so izdali tiskovno sporočilo, v katerem se navajajo trdi tve ministra Pretija, s katerim naj bi se sploh ne sestali. Zahteval pa je, naj se vse stranke izrečejo, da bo njihovo stališče jasno prebivalstvu.

Pred prekinitvijo seje, ko so med levosredinskimi strankami našli obliko kompromisa, je prišlo tudi do glasovanja, ki je povzročilo splošno zmešnjavo: proti predlogu svetovalca Cesara (PSU) so namreč glasovali svetovalci KPI, PSIUP, MIT, MSI in PLI in Fragiacomo od PRI, kar je spravilo KD in PSU v manjšino. Takoj zatem je župan seo prekinil.

Po sporazumu, ki je bil dosežen med načelniki svetovalskih skupin, so republikanci spremenili svoje mnenje in predlog levosredinskih strank je bil odobren z običajno večino.

Pred glasovanjem je načelnik KD Rinaldi poudaril, da MSI instrumentalizira vprašanje bencina po znižani ceni. Namignil je, da je Krščanska demokracija za odprte meje, za sosedsko sodelovanje na gospodarskem in drugih področjih, za prijateljstvo ob meji sploh in da v tem smislu ocenjuje tudi omenjena zahteva.

Takoj za tem je župan odprl razpravo o spremembah v občinskem odboru, ki so dozorele po podpisu sporazuma med strankami leve sredine in ki, v bistvu, pomenijo uveljavitev organske levosredinske formule z vstopom republikanca Gasparinija v občinski odbor. Gasparini bo prejel odborništvo, ki ga izgubijo socialdemokrati, katerih predstavnik Lovero je moral zapustiti mesto namestnika odbornika. Na slednje pa bo prišel socialdemokrat Mocchi, ki je doslej bil efektivni odbornik za javna dela.

V svoji uvodni izjavi je Spaccini poudaril najprej, da se s to prvo jesensko sejo začenja zadnje leto tega občinskega sveta. Jeseni prihodnjega leta bodo namreč že nove upravne volitve v Trstu. Omenil je uresničevanje petletnega načrta, ki da ga ovirajo tehnične, finančne in birokratske težave, pri tem pa dodal, da bo o tem stekla razprava pred predložitvijo proračuna za prihodnje leto.

«Levosredinska koalicija se je na pokrajinski in občinski ravni okrepila, kar je zadovoljiv politični rezultat», je dejal in sporočil, «da je med večinskimi strankami prišlo do razjasnitve, zaradi česar je odbornik Hreščak preklical svojo ostavko».

Za županom sta, tudi zaradi pozne ure, spregovorila samo psiupovec prof. Fausto Monfalcon in liberalec Morpurgo.

Po Monfalconovem mnenju je občinski svet na svoji prvi seji, po petih mesecih, dal javnosti slabo sliko o svoji dejavnosti. Za to je kriva leva sredina — pravi Monfalcon — ki preživlja globoko krizo, čeprav se koalicija v Trstu skriza va upravno živahno dejavnostjo. Res pa je, po Monfalconovem mnenju, da je večina onemogočila demokratično dialektiko v občinskem svetu, kjer vsak govori v prazno in so sklepi že vnaprej določeni in sprejeti na ločenih sestankih.

Poudaril je mnenje, ki ga je svoj čas izrekla tržaška federacija PSI, da «vodi tržaško levosredinsko koalicijo skupnost zmernih sil», ki so izraz zmernih teženj v vseh levosredinskih strankah, tudi PSI.

Kot dokaz te zmerne težnje, meni Monfalcon, je zgovoren primer, da se v Trstu še vedno poudarja organska formula leve sredine (s socialdemokrati), medtem ko se je otresajo povsod v Italiji in tudi v večini občin Furlanije-Julijske krajine.

Drugi dokaz zmernosti levosredinske koalicije, ki upravlja Trst, naj bi bil v pasivnem podrejanju konjunkturnim ukrepom iz Rima, kot je dokazala tudi razprava o resoluciji o bencinu.

Morpurgo je obsodil imobilizem in politično stagnacijo v levosredinski koaliciji, ki — po njegovem — živi izven stvarnosti, ki je polna resnih gospodarskih in družbenih vprašanj.

Predstavniki večinskih strank niso posegli v razpravo, ker se je večina prijavila za petek, ko se bo seja občinskega sveta nadaljevala.

V samem začetku seje so svetovalci odobrili zamenjave svetovalcev, ki so dali ostavko.

V demokr čanski skupini sta inž. Colauttija in Ceschio zamenjala Elisabetta Bortuzzo in Silvano Sai, v skupini KPI pa je zamenjava zadevala sindikaliste Calabrio, Muslina in Pagliarija, ki so morali izstopiti iz občinskega sveta zaradi načela nezdružljivosti političnih in sindikalnih funkcij. Po vrstnem redu bi morali priti na njihovo mesto Ivan Andolšek, Libera Sorini in Josip Badalić, vendar je Andolšek odstopil svoje mesto Lucijanu Renčlju.

Vsem, ki so zapustili občinski svet (nekateri celo po več kot desetletni dejavnosti v njegovi sredi) je izrekel župan iskreno zahvalo in željo, da bi na mestih, kjer bodo nadaljevali svoje delo, še vedno izraževali koristi tržaškega prebivalstva.

Županovim besedam so se, z različnim tonom, vendar ob splošnem priznanju velikega pomena oseb, ki so izstopile, pridružili Gombač (KPI), Rinaldi (KD), De Vidovich (MSI), Pittoni (PSI), Cesare (PSU), Fragiacomo (PRI), Monfalcon (PSIUP), Zimolo (PLI), Taddeo (MIT).

Posebno so poudarili tehnične sposobnosti inž. Colauttija, mladostno živahnost Luciana Ceschie, doslednost in vehementnost Artura Calabrie, simpatijo Muslina in skromnost Pagliarija. Gombač pa je še obžaloval, da se ni uresničil dolgoletni sen Artura Calabrie, da bi tržaška občina odkrila spomenik padlim partizanom v centru mesta.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 21. do 27. septembra zabeležil naslednje primere nalezljivih bolezni: škrlatinka 2, tifoidna in paratifoidna mrzlica 1, norice 5 (1 izven občine), epidemično vnetje priušesne slinavke 1, malteška mrzlica 1, srbečica 2 (1 izven občine), infekcijsko vnetje jeter 3, akutni sklepni revmatizem 2.

Minister Matteotti sprejel predstavnika Slovenskega gledališča

Agencija ANSA je objavila vest, da je včeraj minister za turizem in predstave Giacomo Matteotti sprejel predsednika slovenskega gledališča v Trstu prof. Josipa Tavčarja in ravnatelja Filiberta Benedetiča, ki sta mu obrazložila nekatera vprašanja pravnega in finančnega značaja Stalnega slovenskega gledališča slovenske narodne skupine v Italiji.

Minister Matteotti je zagotovil svoje zanimanje za zadovoljivo rešitev predloženih vprašanj.

Kasneje nam je telefoniral ravnatelj gledališča Filibert Benedetič in nam povedal, da je trajal razgovor z ministrom dobro uro in da je bil minister izredno ljubezniv ter da je pokazal najboljšo voljo, da se uredijo pereča vprašanja slovenskega gledališča. Glede vsebine razgovora pa je Benedetič dejal, da je šlo predvsem za legalni status gledališča v luči sprememb, odnosno predvidene publicizacije in s tem v zvezi je bil seveda tudi govor o večji finančni pomoči ministrstva, kar je minister za prihodnjo sezono obljubil. Prof. Tavčar se je zvečer že vrnil v Trst, ravnatelj gledališča Benedetič pa bo ostal v Rimu še jutri, kjer bo uredil razna vprašanja tehničnega značaja.

MED PREDSTAVNIKI SGZ IN ESA V VIDMU

Razgovori o vprašanjih slovenskega obrtništva

Poglobitev stikov med SGZ in Deželno ustanovo za razvoj obrtništva - Kratki strokovni tečaji za slovenske obrtnike - Finančna pomoč za strokovne izlete

Na pobudo Slovenskega gospodarskega združenja je prišlo včeraj dopoldne na sedežu deželne ustanove za razvoj obrtništva ESA v Vidmu do sestanka med predstavniki SGZ, predsednikom Stankom Boletom, načelnikom sekcije za obrtništvo Andrejem Renarjem in izvedencem za obrtniška vprašanja Silvijem Tavčarjem, ter predsednikom ESA prof. Diegom Di Natalejem in direktorjem ustanove inž. Vincenzom Selanom.

Predsednik SGZ Stanko Bole je predstavnika ESA seznanil s prizadevanjem Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu, z njegovim ustrojem in s statutarnimi nalogami na splošno, posebej pa še z obstojem sekcije za obrtništvo, ki združuje slovenske obrtnike v deželi in ki se bo na prihodnjih volitvah v deželno obrtniško zbornico na Tržaškem predstavila s samostojno listo.

Predsednik Stanko Bole je vodilna predstavnika ESA seznanil tudi z vlogo, ki jo SGZ opravlja kot posrednik in navezovalec stikov ter sodelovanja na gospodarskem in posebej še na obrtniškem področju med ustanovami in podjetji v obmejnih pokrajinah in tudi v širšem zaledju obeh sosednih držav. Končno je izrekel željo SGZ po sodelovanju z deželno ustanovo za razvoj obrtništva, biti stalno obveščeno o njenih ukrepih in prizadevanjih zlasti na tehničnem in tehnološkem področju. Izrazil je tudi željo, da bi ESA nudila slovenskim obrtnikom strokovne tedenske ali štirinajstdnevne tečaje v slovenščini, ki naj bi se nanašali na vprašanja organizacije in administracije obrtniških podjetij. Zaprosil je tudi, da bi ustanova nudila finančne podpore Slovenskemu gospodarskemu združenju za prirejanje strokovnih in študijskih izletov članov — obrtnikov.

Prav tako mu je predočil pomembnost slovenskih denarnih zavodov, ki se lahko učinkovito uveljavijo v vlogi posredovalca med ESA in slovenskimi obrtniki.

Predstavnika ESA sta z zanimanjem in razumevanjem upoštevala obrazložitev, predloge in želje, ki so jih izrekli predstavniki SGZ in zagotovila, da bosta predloge in želje upoštevala v najširši možni meri. Predstavnika ESA sta tudi zaprosila predstavnike SGZ za njih posredovanje, da bi se deželna ustanova za razvoj obrtništva lahko učinkoviteje udeleževala raznih obrtniških sejmov in sorodnih dejavnosti tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji.

Domenili so se končno za obisk obeh vodilnih predstavnikov ESA 12. t.m. v Trstu, kjer si bosta kot gosta SGZ ogledala nekatera slovenska obrtniška podjetja na Tržaškem ter nekatere druge slovenske gospodarske ustanove. Obenem bo ta obisk priložnost za nadaljnjo poglobitev odnosov, ki bodo nedvomno v obojestransko korist.

Šolske vesti

Solska maša ob začetku šolskega leta bo za dijake srednje šole «IVAN CANKAR» danes ob 9.30 v cerkvi sv. Jakoba. Po maši se bodo dijaki zbrali v razredih, kjer bodo dali razredniki začetna navodila.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Levstik» na Proseku z oddeljenimi razredi v Sv. Križu, sporoča, da bo začetna šolska maša danes ob 8.30 v cerkvi na Proseku. Za dijake Sv. Križa bo šolska maša v cerkvi v Sv. Križu danes ob 9. uri. Po maši se bodo dijaki zbrali v razredih, kjer bodo dali razredniki začetna navodila.

Ravnateljstvo državne srednje šole s slovenskim učnim jezikom Fran Erjavec v Trstu - Rojan, sporoča da bo šolska maša danes ob 11. uri v rojanski župni cerkvi.

Dijaki se bodo zbrali v razredih ob 10.30 kjer jim bodo pred odhodom k maši dali gospodje razredniki začetna navodila

Državna srednja šola «Igo Gruden» v Nabrežini sporoča, da bo začetna šolska maša danes ob 9. uri v nabrežinski župni cerkvi.

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja France Prešeren obvešča, da se začne šolsko leto 1970-71 danes, 1. oktobra s šolsko mašo, ki bo ob 9. uri v cerkvi pri Sv. Ivanu

Ravnateljstvo državne srednje šole sv. Ciril in Metod z oddeljenimi razredi na Katinari sporoča, da bo začetna šolska maša danes ob 9. uri v cerkvi pri Sv. Ivanu. Za dijake Katinare bo šolska maša v cerkvi na Katinari danes ob 9. uri. Po maši se bodo dijaki zbrali v razredih, kjer bodo dobili začetna navodila.

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim učnim jezikom «Žiga Zois» v Trstu sporoča, da se bo začelo šolsko leto 1970-71 danes z začetno šolsko mašo, ki bo ob 9. uri v cerkvi pri Sv. Ivanu. Redni pouk se bo začel 2. oktobra ob 8. uri.

Ravnateljstvo učiteljišča A. M. Slomšek v Trstu sporoča dijakom, da bo začetna šolska maša danes, 1. oktobra ob 9. uri v župni cerkvi pri Sv. Ivanu.

Solska maša ob začetku šolskega leta bo za dijake srednje šole Simon Gregorčič v Dolini danes ob 9. uri v župni cerkvi v Dolini. Po maši se bodo dijaki zbrali v razredu, kjer bodo dali razredniki začetna navodila.

Štirje lažje ranjeni pri trčenju dveh avtov

Sinoči, nekaj minut pred 20. uro, je 24-letni Marino Vecchiet z Jeričljevega trga na državni cesti 202, nekaj sto metrov od predora nad Montebellom trčil s svojim minicooperjem v zadnji del avta r 10, s katerim je 34-letni Ennio Bianche iz Montebelske ulice zavijal na levo, da bi parkiral avto. Silovit sunek je Bianchetovo hčerko vrgel skozi zadnje okno na cesto, vendar se dekletce ni niti najmanj poškodovalo.

Pri trčenju se je Vecchiet potolkel, kakor sta se potolkla 22-letna Edda Robba por. Marzari iz Ul. Molin a vento 84 in njen 6-letni sin Fabrizio, ki sta bila v minicooperju. Vse tri so odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico, kjer so Vecchietta po prvi pomoči odslovili s prognozo okrevanja v nekaj dneh, medtem ko so Marzarijevo in njenega sinčka pridržali zaradi raznih udarcev, odrgnin in ran po raznih delih telesa s prognozo okrevanja v 7 dneh na nevrokirurškem oddelku. Ker je tudi Bianche kasneje začutil ostre bolečine v ramenih, se je podal v bolnišnico, vendar ni hotel ostati v zdravniški oskrbi.

Gledališča

TRETJI KONCERT ORKESTRA GLEDALIŠCA VERDI

Pri blagajni gledališča v Avditoriju v Ul. Tor Bandena, se nadaljuje prodaja vstopnic za tretji koncert jesenske simfonične sezone gledališča Verdi. Koncert bo danes v baziliki Sv. Justa pod vodstvom dirigenta Eugenia Bagnolija in s sodelovanjem organista Giorgia Queste ter baritonista Claudia Strudhoffa.

Spored bo obsegal 3 pesmi iz «Sancrae Symphoniae» Giovannija Gabrielija v priredbi G. F. Ghedinija, Koncert za orgle in orkester št. 4 Haendla; «Beatitudines» za bariton in 5 inštrumentov Goffreda Petrassija (prva izvedba v Trstu); Koncert v C duru št. 1 za orgle in orkester od Haydna (tudi prvič v Trstu).

POLITEAMA ROSSETTI

Catherine Spaak in Johnny Dorelli bosta s Simonovo glasbeno komedijo «Obljube, obljube» gostovala v Politeama Rossetti od danes do 6. oktobra. Predstava je prva izvenabonmajska predstava Teatra Stabile v letošnji sezoni. Poleg protagonistov nastopajo v komediji še Mario Carotenuto, Duilio Del Prete in Adriana Innocenti. Režija je v rokah Garinelja in Giovanninija. Gre za predelavo snovi iz znanega filma Billy Wilderja «Stanovanje», v katerem je dialoge zasnoval prav Neil Simon.

Za abonente na gledališko sezono Teatra Stabile bodo veljavni občutni popusti. Prošnje za nove abonmaje sprejema glavna prodajalna vstopnic v pasaži Protti (tel. 36372 - 38457).

Kino

Nazionale 15.30 «Woodstock» tre giorni di pace, amore e musica. Technicolor.
Eden 16,00 «Splendori e miserie di Madame Royale», Ugo Tognazzi, Maurice Ronet, V. Caprioli. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 16.00 «Airport», Burt Lancaster, Dean Martin. Technicolor.
Grattacielo 16.00 «Colpo da 500 milioni alla National Bank», Ursula Andress, Stanley Baker, David Vanes.
Excelsior 15.30 «Topolino story», «I tre porcellini».
Ritz 16.00 «Omicidio al neon per l'ispettore Tibbs», Sidney Poitier, Martin Landau. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 16,30 «Presto a letto». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16,00 «Alta infedeltà», Ugo Tognazzi, Monica Vitti. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Aurora 16.00 «Gott mit uns» (Dio è con noi). Technicolor.
Cristallo 16,30 «Io non scappo, fuggo», Alighiero Noschese. Technicolor.
Capitol 16.00 «I girasoli», Sofia Loren, Marcello Mastroianni. Technicolor.
Moderno 16,00 «Ardenne 44: un inferno», Burt Lancaster. Technicolor.
Impero 16.30 «Indagine di un cittadino al di sopra di ogni sospetto» Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Vittorio Veneto 14.45 «Assassinio al galoppatoio».
Ideale 16.00 «Alcune ragazze lo fanno», James Villiers. Technicolor.
Astra 16,30 «Spara Gringo, spara», Brian Kelly, Fabrizio Moroni. Technicolor.
Abbazia 16.00 «La calda preda», Jane Fonda. Technicolor.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 barvni dramatični film:
I BASTARDI
Igrajo: Giuliano Gemma — Klaus Kinsky - Rita Hayworth
Mladini pod 18. letom
vstop prepovedan

KINO NA OPCINAH

danes ob 18. uri barvni vojni film:
LA STRAORDINARIA FUGA DAL CAMPO 7 A
Igrajo: Oliver Reed in Michael J. Pollard.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo v Skednju sporoča, da bo vpisovanje za glasbeno šolo danes, 1. oktobra t. l. v društvenih prostorih v Ul. Servola št. 124 od 16. do 20. ure.

Odbor

Včeraj - danes

Danes, ČETRTEK 1. oktobra
SEVER
Sonce vzide ob 6.03 in zatone ob 17.47 — Dolžina dneva 11.44 — Luna vzide ob 6.54 in zatone ob 17.45.

Jutri, PETEK 2. oktobra
MIRNA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18,7, najnižja 10,7, ob 19. uri 16,6 stopinje, zračni tlak 1017,8 pada, brez vetra, vlaga 74 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 20 stopinj.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. septembra 1970 se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo je 6 oseb.

Umrli so: 90-letna Giovanna Angeli vd. Nadi, 87-letna Maria Balanzin vd Collich, 69-letni Giorgio Bazdarich, 69-letna Angela Vagaladi vd. Gregorovich, 83-letna Anna Sferco, 79-letni Armando Ponti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure))
Godina, Campo S. Giacomo 1, Grigolon, Trg Virgilio Giotti 1, Ai Due Mori, Trg Unità d'Italia 4, Al S. Lorenzo, Ul Soncini 179 (Skedenj).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Rossetti - Emili, Ul. Combi 19, Al Sammaritano, Trg Ospedale 8, Tamaro & Neri, Ul. Dante 7.

Darovi in prispevki

Anica in Drago Stoka darujeta namesto cvetja na grob pok. Anice Bogatec roj. Verša 3.000 lir za spomenik padlim partizanom na Proseku.

Namesto cvetja na grob pok. Mare Umek daruje družina dr. Dušan Gruden 10.000 lir za športno društvo Sokol.

IZREDNA SEJA MILJSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Nujno potrebni ukrepi deželne uprave za rešitev problema «Navalgiuliano»

Občinski svet soglasno odobril resolucijo - Zahteva po razgovoru s predsednikom Berzantijem - Napeto ozračje med delavstvom

Sinočnja izredna seja miljskega občinskega sveta je bila posvečena izključno vprašanju ladjedelnice «Navalgiuliano», ki je zdaj najbolj pereča in terja nujne ter učinkovite ukrepe, da se zagotovijo delovna mesta in prepreči nadaljnji hud udarec miljskemu gospodarstvu in delavstvu. Občinski svet je soglasno odobril resolucijo, ki so jo sestavili po posvetovanju s predstavniki vseh svetovanskih skupin in ki jo bodo poslali raznim ministrstvom, parlamentarcem, pokrajinski upravi, trgovinski zbornici. Posebna delegacija, ki jo bodo sestavljali vodje svetovalskih skupin in ki jo bo vodil župan, pa bo resolucijo izročila deželnemu predsedniku dr. Berzantiju. Občinski svet je namreč soglasno sklenil, naj župan že danes zaprosi predsednika Berzantija za nujen razgovor o vprašanju miljske ladjedelnice. Besedilo resolucije bodo objavili tudi s plakati, ki jih bodo nalepili po miljski občini in v Trstu

Miljski občinski svet v svoji resoluciji predvsem izraža popolno solidarnost z delavci, ki se borijo za ohranitev delovnih mest. Po proučitvi resnega položaja, ki je nastal v ladjedelnici «Navalgiuliano» (bivši Felszegi) dve leti po stečaju, občinski svet poudarja važno vlogo, ki jo ima ladjedelnica «Navalgiuliano» v gospodarstvu miljske občine in tržaške pokrajine, saj je edina ladjedelnica za gradnjo ladij v tržaški pokrajini. Povpraševanje po ladjevju, tudi s tako nosilnostjo kot ga lahko izdeluje miljska ladjedelnica, poudarja občinski svet, je vedno večje tako v državnem kot mednarodnem merilu. Spričo tega je popolnoma utemeljena zahteva po zvišanju organika, kot predvidevajo odgovori iz februarja 1969.

Občinski svet meni, da je treba vztrajati pri zahtevi po resnem in organičnem posegu deželе in družbe «Friulia», in to ne samo s finančnimi in upravnimi ukrepi, ampak tudi tehničnimi in nadzorstvenimi, da bodo vložena javna sredstva zares pripomogla k povečanju proizvodnih kapacitet in konkurenčnost ladjedelnice.

Zaradi vsega tega občinski svet zahteva, da dežela in družba «Friulia» takoj posredujeta z učinkovitimi ukrepi na konkreten in dokončen način, da se sanira kritični položaj v upravi ladjedelnice «Navalgiuliano» in da se v prihodnje ne bo več prišlo do tako žalostnega stanja».

Ob začetku seje je župan dejal, da je po hudem udarcu leta 1968, ko so bile prizadete vse gospodarske dejavnosti v miljski občini, prišlo do skrajno resnega in napetega položaja, ker je v nevarnosti obstoj edinega večjega industrijskega podjetja v občini. Omenil je protestne manifestacije delavcev in svoj nastop pri deželnem odborniku za industrijo ter izrazil obžalovanje, da dežela ni dala nobenega sporočila ali najmanjšega zagotovila, ki bi pomirilo delavce. V petek bo ponovno sestanek z deželnim odbornikom za industrijo, katerega se bodo udeležili župan in sindikalni predstavniki. Župan je izrazil upanje, da bo vsaj na tem sestanku prišlo do razjasnitve in zagotovila dežele za ureditev razmer in nadaljnjega obratovanja miljske ladjedelnice. Zahteve delavstva in miljske občine so izražene v resoluciji, nujno potrebni pa so takojšnji ukrepi tudi zaradi tega, ker je med delavstvom zelo napeto ozračje.

Vodja komunistične svetovalske skupine Nicolini je izjavil, da se popolnoma strinja s predloženo resolucijo, in je zelo pozitivno ocenil enoten nastop vseh političnih skupin za obrambo miljskega gospodarstva ter ohranitev delovnih mest. Poudaril je, da je treba nadaljevati po tej poti in ustanoviti odbor za obrambo miljskega gospodarstva. Tudi predstavnika KD in PRI sta izrazila zadovoljstvo zaradi enotnega nastopa občinskega sveta in zahtevala učinkovite ukrepe, da se zagotovi nadaljnji obstoj in delovanje miljske ladjedelnice.

Ob zaključku seje je župan sporočil, da zapušča službeno mesto dolgoletni občinski tajnik Bortolo Petronio, ki odhaja v zaslužen pokoj. V imenu občinske uprave se mu je toplo zahvalil za vestno delo in sodelovanje ter mu zaželel še dolgo let zdravja in mirnega življenja. Tajnik se je zahvalil županu, svetovalcem ter občanom za tople izraze in je rekel, da je z veseljem opravljal tajniško službo v miljski občini.

Sklepi tržaškega pokrajinskega odbora

Na predvčerajšnji seji pokrajinskega odbora, ki ji je predsedoval dr. Zanetti, so — poleg obravnavanja rednih vprašanj — razpravljali tudi o študijskih podporah osebju pokrajinske psihiatrične bolnišnice, ki namerava slediti profesionalnim tečajem, ki jih vodi zdravstveno osebje umobolnice na podlagi zakona št. 11 z dne 7. marca 1969. Odbor je odobril osnutek v katerem so pogoji za podelitev podpor, osnutek pa bodo predložili pokrajinskemu svetu na prihodnji redni seji.

Med sejo pokrajinskega odbora so tudi določili člane razsodišča za zgraditev telovadnice in bazena za tehnični zavod «Leonardo da Vinci». V komisiji bodo poleg odbornikov tudi razni izvedenci na področju šolskih in športnih zgradb. Komisija se bo sestala 6. oktobra in bo na tej prvi seji preučila vse načrte, ki so jih predložila razna podjetja, ki so se udeležila natečaja, ki se je zaključil 28. avgusta. Telovadnica s plavalnim bazenom bo stala približno 150 milijonov lir.

Končno je odbor sprejel sklep, ki ga je predložil odbornik Pacor, ki se nanaša na skorajšnjo ponovno otvoritev otroškega vrtca in šole «Gino Palutan». V sklepu je nekaj načel o reformi organizacije, ki se skladajo z namenom pokrajine, da prenovi to važno inštitucijo in sploh preuredi svoje posege na področju skrbstva in pomoči.

SPREJET V ČETRTI STALNI DEŽELNI SVETOVALSKI KOMISIJI

Zakonski osnutek o izrednih posegih na nekaterih gospodarskih področjih

Ukrep povečuje akcijski delež dežele pri družbi «Friulia» za 3 milijarde lir za poslovne dobe od 1970 do 1975

Četrta stalna deželna svetovalska komisija, ki je pristojna za industrijo, trgovino in obrtništvo, je včeraj dopoldne odobrila zakonski osnutek, ki se nanaša na izredne posege na nekaterih področjih deželnega gospodarstva. Poročevalec je bil demokristjanski svetovalec Colautti, seji, ki ji je predsedoval svetovalec Metus, pa je prisostvoval tudi odbornik za industrijo in trgovino Dulci.

Po kratkem opisu, ki ga je podal odbornik Dulci o dejavnosti deželne finančne družbe «Friulia» glede sedanjih posegov in onih, ki so predvideni v prihodnjem dveletju, se je razvila splošna razprava, v katero so posegli svetovalci: Bacicchi (KPI), Cogo (KD), Cuffaro (KPI), Dal Mas (PSU), Ginaldi (KD), Morpurgo (PLI), Urli (KD), Žorzenon (KPI), kakor tudi sam predsednik komisije, Metus.

V odgovorih sta tako poročevalec Colautti kot odbornik Dulci odgovorila na opazke, ki so bile izrečene v razpravi, nato pa podčrtala nujnost sprejetega ukrepa zato, da dobi deželna družba «Friulia» ustrezna sredstva, s katerimi bo lahko delovala v sedanjem položaju ter pomagala deželnemu gospodarstvu, da bo premostilo nelahek gospodarski položaj, zlasti glede proizvodnje. Po odobritvi posameznih členov in zavrnitvi resolucije, ki so jo predložili svetovalci komunistične skupine, s katero so predlagali, da se proučevanje posameznih členov prenese v avlo, je komisija z večino glasov odobrila zakonski osnutek v celoti, z nasprotnimi glasovi komunistov in liberalcev.

S sprejetim ukrepom na poročevalski ravni hoče deželni odbor uresničevati, kakor je rečeno že v zakonu samem, izredne posege v korist deželnemu gospodarstvu. Kot znano, je deželni gospodarski položaj pod močnim vplivom vsedržavnega in mednarodnega položaja in pojavi v preosnovi zaposlitve (zmanjšanje števila neodvisnih delavcev zlasti v kmetijstvu in trgovini in povečanje števila zlasti odvisnih delavcev v industriji) so le odsev vsedržavnega gospodarskega položaja, čeprav z nekaterimi ugodnejšimi aspekti v naši deželi. Od tod potreba po podpiranju deželnega gospodarskega razvoja, da ne bi nazadoval zlasti na področju industrije.

Posegi, ki jih predvideva odborov zakonski osnutek, se nanašajo na deželno finančno družbo «Friulia», ki naj bi bila najprimernejši inštrument, kolikor z uresničevanjem svojih statutarnih smotrov, opravlja stimulacijsko dejavnost v proizvodnji. Dolžnost «Friulie» je tudi, da opravlja funkcijo delikatnega ravnotežja, saj imajo njeni posegi zlasti v nekaterih primerih tudi socialne cilje s tem, da podpira in daje pobude za dejavnost, kadar je to v interesu skupnosti, to je kadar gre za reševanje problemov, ki zadevajo zaposlitev in življenjsko raven manj premožnega dela prebivalstva.

Ukrep predvideva torej povečanje akcijskega deleža dežele pri «Friulii» za 3 milijarde lir v poslovnih dobah od leta 1970 do leta 1975, nadaljnjih 900 milijonov lir za obdobje šestih let bo podeljenih «Friulii LIS», zopet drugih 900 milijonov lir pa bodo nakazali za uresničitev programov, ki se nanašajo na naprave in opremo trgovskih centrov, tržišč za proizvodnjo, zbirnih centrov za kmetijske proizvode in servisna področja za prevoze v smislu deželnega zakona št. 26 iz leta 1967. Končno predvideva zakonski osnutek namembo po 25 milijonov lir za poslovni finančni leti 1970 in 1971 v korist centra za tehnično pomoč podjetjem za izdelavo lesenih stolov, ki se je osnoval pri trgovski zbornici v Vidmu.

Prispevajte za Šolo-spomenik v Cerknem !

POMEMBNA PRIDOBITEV ZA MESTO IN DEŽELO

ZBOR GLEDALIŠČA VERDI DOBIL STATUS STALNOSTI

Poslej bo zbor lahko deloval neprekinjeno tudi kot samostojno telo mimo operne sezone

V smislu sklepa državnega sveta z dne 26. septembra letos je ravnateljstvo gledališča Verdi v sodelovanju s sindikalnimi organizacijami pristopilo k stabilizaciji oziroma uvedbi stalnosti gledališkega zbora ter se s sindikati (Associazione Corale - CCdL, FILS - CGIL in FULS - CISL) dogovorilo o načinu izvedbe tega ukrepa.

*Tako bo na pobudo gledališča Verdi samega, podobno kot to že imajo druga največja italijanska gledališča, tudi gledališče Verdi imelo od 1. januarja 1971 stalen pevski zbor, medtem ko je doslej vse do ustanovitve gledališča zbor deloval samo v določenih obdobjih leta. V zadnjem času se je, tudi zaradi povečanih deželnih obveznosti, čas zaposlitve članov zbora postopno daljšal. Stalnost zbora bo po eni strani določala delovna obdobja zbora brez prekinitve med sončnim letom, tako da bo zbor glede tega postal izenačen z orkestrom, ki je dosegel stalnost že pred mnogimi leti, po drugi strani pa predstavlja zadovoljitev potreb tehnično - umetniškega značaja. Očitno je namreč, da se bo že sedaj visoka raven, ki jo je dosegel zbor gledališča Verdi, še bolj utrdila, sa

NA GRADBIŠČU NA PANTALEJMUNU

Gradnja naprav za sežiganje smeti le počasi napreduje

Tehnične težave pri izkopih: trda skala in vodna žila

Na Pantalejmunu nadaljujejo z gradnjo naprav za industrijsko upepeljevanje smeti z nekoliko počasnejšim tempom, kot je bilo predvideno po programu. Vzrok te zakasnitve je predvsem lapornata plast, v katero kopljejo tri velike jame, v katerih bodo sežigali smeti.

Jama, ki ima obliko črke T z daljšima zgornjima krakoma, bo imela 6.000 kub. metrov prostornine. Pri kopanju zgronjega kraka so naleteli najprej na vodno žilo, ki je napolnila ves odkopani del. Zato so morali uporabiti črpalke, da so izpraznjevali jamo, dokler ni žila usahnila. To se je zgodilo pred 20 dnevi, sedaj pa so prišli do skalnate podlage, ki je ne morejo izkopati samo z buldozerji, odnosno bi potrebovali take buldozerje, kot so jih uporabljali pri izravnavanju gradbišča za GMT pri Boljuncu. S takimi buldozerji bi namreč lahko premaknili več tisoč kub. metrov na dan, medtem ko jih sedaj na Pantalejmunu izkopljejo le 40 - 50 na dan. Pri tem se poslužujejo neke vrste torpeda, ki ima priostreni konec in ki ga spuščajo z višine 20 metrov na skalo. Ker je «torpedo» težak 18 stotov, udari ob skalo s silo kakih 50 - 60 stotov in zdrobi kos laporja. Vendar pa je ta način drobljenja skalnate plasti zelo počasen in zato ga bodo morda v kratkem zamenjali z miniranjem in razstrelj evanjem.

Drugi vzrok za počasnost del pa je, kot se zdi, v zamudah pri pripravljanju tehničnih projektov. Vsekakor pa so tehniki, ki vodijo delo, dejali, da bodo skušali izkopati jame pred zimo, kajti v nasprotnem primeru bi se lahko zgodilo, da bi deževnica napolnila izkopani del in tako preprečila za nekaj časa nadaljnje delo ali pa jih prisilila k stalnemu uporabljanju črpalk, kar pa bi bilo precej drago.

Prispevki podjetjem prizadetim zaradi vremenskih nezgod

Na torkovi seji je deželni odbor na predlog predsednika Berzantija sprejel sklep o podelitvi nepovračljivih prispevkov (do največ 60 odst. ugotovljene škode in vsekakor za znesek, ki ne presega 500.000 lir), zasebnim in zadružnim podjetjem v industriji, trgovini in obrtništvu, hotelskim in turističnim podjetjem, poklicnim, posameznim in združenim ribičem, lastnikom ribjih industrij in drugih podjetij, ki jih navaja državni zakon iz leta 1956, tistim podjetjem torej, ki so zaradi vremenskih nezgod imela znatno škodo glede na obseg in proizvodnjo podjetja. Znesek 300 milijonov lir, ki ga v ta namen predvideva deželni zakon štev. 22 iz letošnjega leta, je bil razdeljen med odborništva za turizem, delo, socialno pomoč in obrtništvo kakor tudi za industrijo in trgovino, da z njim razpolagajo na področju svojih pristojnosti. Omenimo naj, da deželni zakon štev. 22 iz leta 1970, na osnovi katerega je bil sprejet sklep, spreminja in dopolnjuje ustrezni zakon, ki se nanaša na «deželni solidarnostni sklad», ki ga je dežela ustanovila že leta 1965.

Ukrepe v korist poljedelskemu sektorju in sicer podjetjem, ki so bila oškodovana zaradi vremenskih nezgod, pa je nato odobril deželni odbor na predlog odbornika za kmetijstvo Comellija. Gre za prispevek do 80 odst. stroškov za obnovitev vodstvenih kapitalov in za primeren znesek glede na škodo, ki pa ne more biti višji od 500.000 lir. Te pomoči bodo deležni neposredni obdelovalci za škodo na trtah in v sadovnjakih v lanskem letu. Znesek 350.000 lir na osnovi državnega zakona iz leta 1969 bodo razdelili med pokrajinskimi nadzorništvi v deželi, ki ga bodo nato razdelila podjetjem na področjih, ki jih je označilo ministrstvo za kmetijstvo v lanskem oktobru, in ki so predložila zadevno prošnjo pri nadzorništvih.

Važno opozorilo KZ vinogradnikom

Kmečka zveza opozarja vse vinogradnike, da morajo letos prijaviti zaloge vina, ki jih imajo morebiti še v kleti (oziroma so jih imeli, čeprav že prodane 31. avgusta) najkasneje do 7. oktobra trošarinskemu uradu občine, v kateri prebivajo.

Kdor bi imel še vina in bi prijave ne vložil, je lahko kaznovan z globo od 100.000 do milijona lir.

Tajništvo Kmečke zveze bo članom prijave izpolnjevalo do 3. oktobra, in jih potem oddalo pristojnim uradom.

Tajništvo Kmečke zveze

Padec delavca med vožnjo z vespo

Med vožnjo z vespo po Istrski ulici je 55-letni delavec Guerrino Corollini iz Domus Olvica 13 predvčerajšnjim malo pred polnočjo nerodno padel na tla in se potolkel. Kljub bolečinam se je odpravil domov, včeraj pa je končno sklenil iti po zdravniško pomoč. Ker so mu v bolnišnici ugotovili udarec po prsnem košu z verjetnim zlomom reber, so ga s prognozo okrevanja v 20 dneh sprejeli na I. kirurškem oddelku.

PREDVČERAJŠNJIM PONOČI V BARU V UL. GHEGA

Vinjena mladeniča napadla lastnika in prevrnila stole

Enega so identificirali in aretirali, drugega pa še iščejo

Predvčerajšnjim tik pred polnočjo sta dva močno vinjena mladeniča vstopila v bar «Zampolli» v Ul. Ghega 10, kjer sta zahtevala sladoled. Lastnik, 57-letni Iseo Perin iz Ul. Martiri della Libertà, jima ni hotel postreči, ker bi moral lokal zaradi pozne ure zapreti. Fanta pa se nista dala odgnati in sta nesramno segla po tulcih za sladoled, in jih začela hrustati. Lastnik, ki je verjetno razumel s kom ima opravka, je stopil k telefonu, da bi poklical policijo. Ko pa je dvignil slušalko mu je eden od vinjenih mladeničev preprečil telefoniranje in ga udaril. Lastniku je prišel na pomoč njegov 19-letni sin Giovanni, toda fant se je kmalu znašel na tleh. Neznanec ga je namreč silovito udaril po obrazu, drugi pa je medtem začel prevračati barske stole.

Perin je ponovno stopil k telefonu, kar sta mladeniča izkoristila za beg. Perin, njegov sin in njun 17-letni uslužbenec Cesare Giust, pa so policijskim agentom, ki so prišli na kraj, tako natančno opisali fanta, da ju ne bi bilo težko izslediti. Eden od njiju je imel celo pri sebi radijski aparat in prav ta je fanta izdal. Agenti so mladeniča ustavili, ga identificirali za 20-letnega Giordana Capozzola, rojenega v Neaplju in stanujočega v našem mestu v ljudskem prenočišču v Ul. Gozzi, in ga odpeljali v bolnišnico, kjer so dobili dokaz o njegovi vinjenosti. Na kvesturi, kjer so ga hoteli spraviti v celico, se jim je mladenič močno upiral, zaradi česar so se morali agenti precej potruditi, da so ga spravili za rešetke. Capozzolo ne le ni hotel povedati imena prijatelja, ki ga je spremljal v bar, temveč niti odkod ima radio. Trdil je samo, da je njegov, kar pa je bilo agentom očitno premalo. Zato so ga predali letečemu oddelku, ki bo skušal ugotoviti, če je Capozzolo govoril glede lastnine radijskega aparata resnico.

Giovanni Perin, ki je imel odrgnine po obrazu, se je zatekel v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga nato s prognozo okrevanja v 6 dneh odslovili. Ni izključeno, da bo Perin tožil napadalca.

Zanimivo je, da je bil Capozzolo 17 septembra pred sodiščem, kjer se je moral skupno z 20-letnim prijateljem Albinom Stoparjem iz Ul. Farneto zagovarjati zaradi žalitve policijskih agentov. Fanta sta se s policaji sprla na plesišču «Paradiso». Sodišče je Capozzola oprostilo obtožbe zaradi pomanjkanja dokazov, Stopparja pa pogojno obsodilo.

Včeraj nekaj minut po 18. uri so z rešilnim avtom Rdečega križa pripeljali v bolnišnico 81-letno upokojenko Nerino Osvaldella vd. Urzi iz Miramarskega drevoreda št. 55, katero so zaradi verjetnega zloma stegnenice leve noge sprejeli s pridržano prognozo na ortopedskem oddelku.

Osvaldellova je povedala, da se je med prečkanjem Rojanskega trga spotaknila in nerodno padla na tla.

BRSKAJOČ PO PRORAČUNIH KRAJEVNIH UPRAV

Samo občine Gorica, Gradež in Sovodnje so na Goriškem brez deficita v proračunu

Vse ostale občine in pokrajinska uprava zaprosile posojila za kritje proračunov - Skupni deficit krajevnih uprav za leto 1970 znaša 1.178.886.980 lir - Novi deželni prispevki za pomoč občinam

V Italiji vlada na področju javnih uprav čudna navada. Zakoni določajo, da je treba proračune za naslednje leto odobriti pred začetkom določenega leta, precej občinskih uprav pa se z debato o teh proračunih ubada šele spomladi ali celo poleti. To velja zlasti za večje uprave, medtem ko so se manjše občine običajno držale zakonskih določil. Lani je bil izglasovan v parlamentu nov, dopolnilni zakon o občinah, ki določa med drugim tudi večjo državno finančno pomoč krajevnim enotam javne uprave, istočasno pa zahteva ta zakon spoštovanje datumov za sprejetje proračuna.

Zaradi tega hitijo letos občinske uprave s pripravljanjem proračunov, čeprav so bili župani in odbori izvoljeni šele pred kratkim, kajti 15. december je zadnji rok za sprejem proračuna za naslednje leto. Kontrolna oblast grozi s komisarjem tistim občinam, ki ne bi spoštovale tega datuma.

Večina občin ima na Goriškem pasivni proračun, to se pravi, da poslujejo občine z izgubo, ki jo krijejo s posojili, ki bodo bremenila dolgo vrsto let več generacij občanov. Ta posojila ne jemljejo le za izgradnjo raznih javnih del. V marsikateri občini nimajo niti toliko dohodkov, da bi plačali osebje in tekoče stroške, zaradi tega so posojila v tem primeru toliko bolj škodljiva.

Pri nas je letos stopil v veljavo nov deželni zakon, ki daje občinam precejšnjo pomoč. Pomoč bodo dajali po številu prebivalstva, drugo pomoč bodo dajali občinam, kjer veljajo vojaške služnosti, tretjo pa občinam v pasivno - goratem področju. Pomoč na posameznega občana je v obratnem sorazmerju s številom občanov, to pomeni, da bodo manjše občine dobile več denarja kot velike. Imamo nekatere občine, ki spadajo v vse tri kategorije. Med te spadajo vse tri slovenske občine na Goriškem. Ne vemo, če bo števerjanska občina deležna pomoči na podlagi vojaških služnosti, ker ne vemo, če te obstajajo na njenem področju. Eno je gotovo. Ta deželni prispevek bo našim trem občinam zelo dobrodošel.

Kakšni so bili proračuni občin na Goriškem in pokrajinske uprave za tekoče leto 1970? Imamo le tri občine, ki nimajo deficita: Gorica, Gradež in Sovodnje. V vseh ostalih 22 občinah so zabeležili deficit, prav tako je bilo s proračunom pokrajinske uprave.

V Gradežu ima občina precej dohodkov od trošarine za blago, ki ga porabijo v tem mestu turisti v poletnih mesecih, v Gorici in Sovodnjah pa je bilo moč uravnovesiti proračun zaradi izredne trošarine proste cone.

Ostale občine pa so morale dobiti za uravnovešenje proračuna posojilo. To posojilo dobijo občane po nizkih obrestih od raznih poldržavnih ustanov v Rimu, ko pa te nimajo denarja se morajo občine obrniti po pomoč na krajevne posojilnice. Te dajejo posojilo, seveda po višjih obrestih kot navedene rimske ustanove.

Višine posojil za uravnovešenje proračuna za leto 1970 v naši pokrajini so: občina Kopriva 4.740.067 lir, Krmin 33.948.433 lir, Doberdob 8.492.889 lir, Dolenje 9.932.625 lir, Fara 10.692.288 lir, Foljan 18 milijonov 128.410 lir, Gradiška 11 milijonov 640.791 lir, Mariano 13 milijonov 056.725 lir, Medea 9 milijonov 367.555 lir, Tržič 116.926.043 lir, Moraro 6.916.234 lir, Moša 6.472.903 lir, Romans 9.385.040 lir, Ronke 74.836.222 lir, Zagraj 5 milijonov 305.906 lir, San Canzian 56.186.800 lir, Števerjan 7.848.529 lir, Šlovrenc 2.253.620 lir, San Pier 27.212.705 lir, Štarancan 35.005.023 lir, Turriaco 18.826.348 lir, Villesse 8.482.165 lir. Deficit pokrajinske uprave pa znaša 683.209.659 lir.

Vse krajevne uprave na Goriškem imajo letos 1.178.886.980 lir deficita.

Marsikomu se bo zdelo, da so občine z večjim deficitom opravile tudi največ javnih del. V resnici pa ni tako. Deficit je odvisen bodisi od gospodarskega položaja v občini (marsikje da ena tovarna občini več denarja za davke kot nekaj sto družin z majhnimi dohodki), precej pa je tudi odvisen od načina upravljanja. Ponekod skušajo pošteno obdavčiti vse občane (in na podlagi tega občine lahko tudi nudijo prebivalcem večje usluge in boljša javna dela), drugod pa je upravitelje strah načeti vprašanje ažuriranja davkov. Tudi problem osebja ni enostaven. En uslužbenec stane danes javno upravo dva milijona lir letno. Zaradi tega vidimo, da imajo občine z majhnim številom prebivalstva, tudi sorazmerno največje deficite.

Z državno in deželno pomočjo se bodo proračuni za prihodnje leto vsekakor izboljšali, čeprav je na vidiku povečanje plač za vse uslužbence krajevnih uprav. Vsekakor pa bodo morali upravitelji v bodočnosti z večjo uvidevnostjo upravljati zaupano jim javno premoženje, kajti težak finančni položaj krajevnih uprav je eden izmed vzrokov gospodarske krize naše države.

Zimski urnik bencinarjev

Pokrajinska zveza trgovcev za Goriško sporoča, da stopi danes, 1. oktobra, v veljavo zimski urnik za bencinske črpalke na osnovi deželnega odloka od 28. decembra lani. Bencinske črpalke bodo od danes, 1. oktobra, obratovale od 7. do 13. in od 15. do 20. ure.

Začenja se novo šolsko leto!

Danes so se po vsej Goriški zopet odprla šolska vrata in učilnice, ki so vse poletje samevale, so zopet oživele. Začenja se novo šolsko leto.

Po slovenskih šolah na Goriškem bodo imeli danes učenci in dijaki, skupaj s svojimi profesorji in učitelji skupno šolsko mašo. Nekateri, to je vsi tisti iz prvih razredov raznih šol, se bodo ob tej priliki prvič seznanili s svojimi bodočimi vzgojitelji, ki jih bodo potem vodili skozi vse leto in marsikoga tudi več let.

V Gorici bodo take šolske maše za srednješolce v stolnici, za osnovne šole pa v centru pri sv. Ivanu, po okolici pa v posameznih farnih cerkvah. Pri tej priložnosti si bodo lanski kolegi izmenjali svoje vtise s počitnic pri morju ali v gorah ter začeli kovati načrte za šolsko življenje v nastopnih devetih mesecih.

Mi z naše strani in z nami gotovo tudi vsi tisti starši, ki so kot pametni in preudarni roditelji spoznali, da je slovenska šola edina primerna za njihove otroke, ker bo v tesni povezanosti s starši vodila in dostojno pripravila njihove otroke na poti za vstop v aktivno življenje, želimo tako vzgojiteljem kot vsem učencem in dijakom obilo uspehov pri njihovem delu med šolskim letom, da bodo lahko z mirnim in veselim srcem nastopili nove počitnice ob njegovem zaključku in z zavestjo, da so si nabrali nove zaklade koristnega znanja. Le tako se bodo dostojno pripravili, da bodo nekoč postali dobri člani človeške družbe.

Tudi obrtniki zahtevajo uvedbo družinske doklade

Na zadnji seji upravnega sveta pokrajinske zveze obrtnikov v Gorici so med drugim odobrili dve resoluciji, ki so jih poslali merodajnim faktorjem za nadaljnji postopek.

V prvi ugotavljajo, da je deželni odbor na Siciliji objavil odlok, s katerim se priznava izplačevanje družinskih doklad tudi za obrtnike. Tudi zveza obrtnikov je že večkrat postavila zahtevo v tem smislu ter zahteva v tem oziru enakopravnost z direktnimi obdelovalci zemlje, ki že prejemajo doklado za svoje družinske člane.

V drugi resoluciji pa se obrtniki pritožujejo, da so pri dvigu dohodninskega davka proste osnove, ki bo stopila v veljavo s 1. januarjem, uporabili zanje dve meri: ena velja za delavce - obrtnike, katerim bodo odbili na prijavi vanoni po 600 tisoč lir, druga pa za obrtnike gospodarje, za katere velja le odbitek po 360 tisoč lir. V imenu 1300 obrtnikov, ki so včlanjeni v zvezi, je rečeno v resoluciji, protestiramo proti taki diskriminaciji, ki se hoče vnesti celo v odmero odbitka pri davčni osnovi.

Zimski urnik za brivce in frizerje

Pokrajinska zveza obrtnikov sporoča, da je stopil v veljavo zimski urnik za brivce in frizerje, ki je na Goriškem naslednji:

Od torka do petka od 8. do 12.30 in od 15. do 19.30; ob sobotah od 8. do 20. ure.

Obhodno cesto od Tržiča proti Pierisu nameravajo urediti tako, da bo novi kos pokrajinske ceste v dolžini okrog 700 metrov, ki gre sedaj skozi Štarancan, obšel to naselje in tako ne bo več oviral prometa v Štarancanu. Za to delo bodo morali najeti 40 milijonov lir posojila in bo o tem sklepal pokrajinski svet na svoji prihodnji seji v ponedeljek.

Ogenj v pražarni za kavo

Včeraj dopoldne ob 10.20 so poklicali goriške gasilce v pražarno kave «Goriziana», ki ima svoj sedež v Ul. Rabatta št. 14. Zaradi prevelike vročine so namreč popokale dimne cevi iz eternita, ki so obzidane z opeko. Gasilci so v razmeroma kratkem času odstranili nevarnost požara in razdrli dimnik. Škodo cenijo okrog 150.000 lir ker bodo morali postaviti nove cevi.

IŠČEMO SKLADIŠČNIKA

po možnosti že izkušenega in Z ZNANJEM SLOVENŠČINE — Ugodni pogoji.

Telefon Gorica 32-18.

Iz goriškega matičnega urada

Dne 30. septembra so na goriškem matičnem uradu prijavili 4 rojstva in dve smrti.

Rojstva: Davide Vezzaro, Riccardo Giletti, Teresa Varguri in Roberto Zaniboni.

Umrli: upokojenec 80-letni Andrej Peric; podprefekt 65-letni Adriano Loricchio.

Kino

VERDI 17.30—22.00: «Chisum», G. kinemaskopski film v barvah.
CORSO 17.00—22.00: «Ucciderò un uomo», M. Duchcaussoy in C. Chellier. Francoski film.
MODERNISSIMO 17.00—22.00: «Il calice d'argento», P. Newman in A. M. Pierangeli; kinemaskopski film v barvah.
VITTORIA 17.00—21.30: «Beatrice Cenci», T. Milian in A. La Russa; italijanski film v barvah, mladini od 18. letom prepovedan.
CENTRALE 17.00—21.30: «Lettera al Cremlino», M. Green in D. Jagger. Ameriški barvni film; Mladini pod 14. letom prepovedan.

Tržič

AZZURRO Danes zaprto.
EXCELSIOR 17.30: «Il divorzio», V. Gassman in A. Ekberg; kinemaskopski film v barvah.
PRINCIPE 17.30: «Il coltello nell'acqua», L. Niemeczyka.
SAN MICHELE Zaprto.

Nova Gorica

SOČA «Ločitev na ameriški način», ameriški barvni film — ob 18. in 20. uri.
SVOBODA «Bandolero», ameriški barvni film — ob 18. in 20. uri.
DESKLE «Cimeron», ameriški barvni film — ob 29.30.
RENČE Prosto.
PRVAČINA Prosto.
ŠEMPAS Prosto.
KANAL «Z», francosko-alžirski barvni film — ob 20. uri.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in ponoči dežurna lekarna AL CORSO, Marzini — Korzo Italija 89 — tel. 24-43.

V TRŽIČU

V Tržiču je ves dan in ponoči dežurna lekarna dr. Rismondo — Ul. Toti 52 — tel. 72-701.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

V Šentlenartu urejajo grobnico in spominsko ploščo partizanom

Uradno odkritje bo 25. t. m. - Delovanje turističnega konzorcija - Uspešen lov na divje prašiče

Partizansko grobišče v Šentlenartu bodo po tolikih letih odlašanja končno le uredili. V tem grobišču je pokopanih 13 partizanov, ki so padli v bitki pri Zamirju v Rečanski dolini dne 30. maja 1943. Do pred kratkim je bilo grobišče prepuščeno samo skrbi nekaterih tovarišev in prijateljev padlih borcev, ki so vsako leto za praznik vseh mrtvih poskrbeli, da so te grobove očistili in okrasili s cvetjem.

Domači bivši partizani in pa pokrajinski ANPI iz Vidma so končno uspeli doseči, da bodo končno padlim partizanom uredili dostojno grobišče tudi po zaslugi in prizadevanju sedanjega domačega župana Sidarja, ki je sodeloval z ANPI v tem prizadevanju.

Pred dobrim mesecem je dala občinska uprava prekopati staro grobišče in ostanke padlih borcev so prenesli na lepši in bolj primeren kraj, kjer jim sedaj urejujejo dokončno poslednje bivališče. Računajo, da bodo imeli svečanost z odkritjem nove spominske plošče dne 25. oktobra letos; ob tej priliki bodo povabili k odkritju predstavnike krajevnih in pokrajinskih oblasti ter tudi generalnega konzula SFRJ v Trstu in delegaciji Zveze borcev iz Nove Gorice in iz Tolmina.

* * *

ČLANI TURISTIČNEGA KONZORCIJA za Nadiško dolino, v katerem so včlanjene vse občine tega predela, so imeli pretekli teden v Špetru Slovenov posvetovanje, na katerem so med drugim razpravljali tudi o posameznih točkah statuta konzorcija in o ukrepih, ki so potrebni za razvoj turizma na tem področju, ki naj bi poleg drugih gospodarskih ukrepov omilil sedanjo krizo in omogočil večjemu številu domačinov zaposlitev doma in ne v tujini.

M. K.

* * *

Vsako jesen so merjasci za Nadiško dolino nekaka šiba božja, ki jim pustoši zlasti koruzna polja. Zato so lovci tega področja že prejšnji teden organizirali pogon na merjasce in drugo divjad, ki je dal kar dober rezultat. Posrečilo se jim je postreliti 6 merjascev in eno lisico.

Preteklo nedeljo so pogon ponovili, vendar je bil rezultat bolj skromen. Izmed lovcev je imel še največ sreče 20-letni Anton Dugaro iz Kravarja, ki je s pomočjo svojega očeta Alojza podrl dva merjasca in enega srnjaka. Eden od merjascev je bil še posebno lep in je tehtal 160 kg. Drugi lovec, Aldo Leonardi je podrl dva srnjaka.

Tudi v Dreki so imeli pogon, ki pa se je zaključil s plenom enega srnjaka, ki sta ga skupaj streljala dva občinska odbornika. V Srednjem je nadalje neki domačin podrl enega srnjaka.

Vesti iz Tržiča

Na sedežu zveze industrijcev v Tržiču je bil včeraj sestanek predstavnikov Nest pack, Solvay ter sindikalnih predstavnikov delavcev bivše tovarne Solvay. Po proučitvi sporazuma od 22. maja letos so se dogovorili, da bodo spremenili nekatere točke tega sporazuma, ki govore o ponovni zaposlitvi prizadetih delavcev.

Natečaj za 46 državnih uradnikov

Z odlokom, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 230 od 11. septembra je bil razpisan natečaj za 21 pomožnih uradnikov pri notranji državni upravi. V poštev pridejo absolventi višje srednje šole v starosti od 18 do 32 let. Rok za vložitev prošnje zapade dne 10. novembra.

V Uradnem listu št. 231 od 12. septembra pa je razpisan natečaj za 25 uradnikov strojepiscev s poskusno službo pri državni notranji upravi. Tudi zanje je predpisana višja srednja šola.

Prošnje je treba poslati na naslov (v obeh primerih): Ministero dell'Interno — Direzione Generale degli Affari Generali e del Personale — preko goriške prefekture, najkasneje do 11. novembra; tam dobijo prizadeti tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Sindikati napovedujejo prekinitve dela

Pokrajinska tajništva treh sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL so imele včeraj posvet, na katerem so sprejela sklep, da bodo v prvih dneh prihodnjega tedna delavci nekaterih najvažnejših proizvodnih sektorjev na Goriškem prekinili z delom po dve uri v vsakem obratu. V tistem času bodo organizirali enotne sindikalne sestanke na katerih bodo sindikalni predstavniki poročali prizadetim delavcem o poteku razgovorov med vlado in sindikalnimi predstavniki, ki so sedaj v teku v Rimu.

Spričo tega sporazuma odpade stavka, ki jo je CGIL proglasila na Goriškem za jutri 2. oktobra.

VESTI IZ SOVODENJ

Zmagovalci ocenjevalne vožnje «Po Goriškem in Tržaškem»

Organizator P.d. «Sovodnje» si je pri tem pridobil koristne izkušnje za bodoče take prireditve

Nedeljska ocenjevalna avtotekma «Po Goriškem in Tržaškem», ki jo je organiziralo prosvetno društvo iz Sovodenj, se je v skladu s pričakovanji zaključila z odobravanjem večine od številnih udeležencev. K uspehu je seveda pripomoglo tudi lepo vreme. Tudi organizacija sama je bila kar zadovoljiva, zlasti če upoštevamo, da je tokrat prvič, ko so se prireditelji lotili takega dela ter še nimajo nobenih izkušenj. Prav gotovo bodo pri prihodnji taki manifestaciji na osnovi pridobljenih izkušenj opravili še tiste nepravilnosti, ki so jih tokrat napravili ali doživeli.

Pri nagrajevanju v nedeljo zvečer v Rubijah se je poleg tekmovalcev nabralo tudi precej drugih ljudi. Nagrade sta izročila zmagovalcem predsednik domačega prosvetnega društva in župan Jožef Češčut.

Na cilj je prišlo redno 35 vozil s svojimi ekipami. Prvo nagrado sta si razdelila Devan Brisko in Egon Nanut iz Štandreža; sledijo 2 Franjo Cotič, 3. Darko Ferfolja, 4. Zdenko Prinčič, 5. Milovan Lutman, 6. Marjan Tomšič, 7. Rado Buzin, 8. Adrijana Klanjšček, 9. Branko Kuzmin, 10. Branko Malič itd.

Po ekipah so na prvem mestu skupine: Prinčič, Češčut in Tomšič ter na drugem mestu Ambrosi, Ferfolja, Kogoj.

Med ženskimi tekmovalkami je bila najboljša Adrijana Klanjšček, druga je bila Metoda Češčut in tretja Mara Fajt.

O podrobnostih glede priprave in izvedbe te lepe športne manifestacije, ki so jo tokrat, kot rečeno, prvič izvedli sovodenjski prosvetarji, bomo še pisali.

Pri padcu si je zlomil roko

Včeraj so pridržali za 15 dni na zdravljenju v tržaški bolnišnici 6-letnega Giorgia Furlanija iz Tržiča, Ul. Isonzo 5, ki si je pri padcu zlomil levo roko v podlaktu.

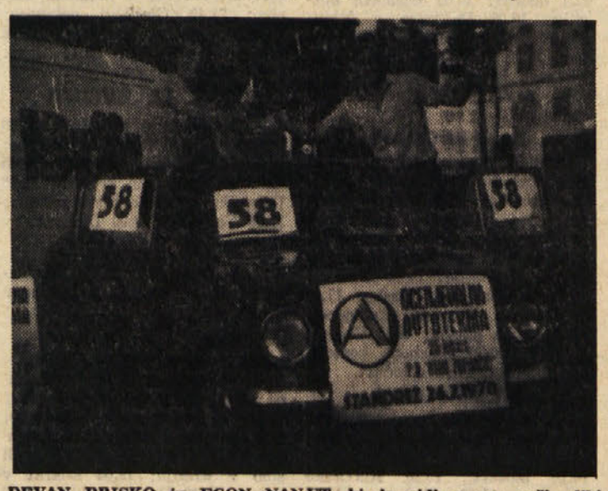

DEVAN BRISKO in EGON NANUT, ki ju vidimo na naši sliki po podobni tekmi v Standrežu preteklega julija, sta na nedeljski ocenjevalni avtotekmi «Po Goriškem in Tržaškem», ki jo je organiziralo prosvetno društvo iz Sovodenj, prejela pokal in prvo nagrado. Odbili so jima samo 268 točk. Le za eno samo točko (269) razlike jima sledi Franjo Cotič in za devet pa Darko Ferfolja

POMEMBEN SEKTOR TRŽAŠKEGA GOSPODARSTVA

Gojenje užitnih školjk-klapavic prinaša letno 400 milijonov lir

Letošnja proizvodnja v naši deželi znaša okrog 4 tisoč ton
Gojišča so ogrožena zaradi vedno bolj nečistih morskih voda

Gojenje užitnih klapavic (posebna vrsta pedočev) v deželi Furlaniji-Julijski krajini, je močno ogroženo, saj obstaja resna nevarnost, da bo gojenje teh mehkužcev, če odgovorne oblasti ne bodo v času poskrbele za večjo čistost našega morja, v nekaj letih popolnoma zamrlo. Užitne klapavice, kot sicer vse školjke, rade zbirajo in kopičijo v sebi bakterije iz morja in postajajo tako, če živé v onesnaženi vodi, nosilci raznovrstnih bolezenskih klic, ki jih v takih vodah ne manjka. Lahko se zato primeri, ker jemo take vrste školjk navadno surove, da nas okužijo s kako nalezljivo boleznijo.

Trenutno je stanje sicer že kar ugodno, saj se v naše morje izteka reka Timava, katere tokovi čiste sladke vode, ki se prelivajo na dno morja, imajo v sebi dovolj kisika, da delno razkužijo vso morsko nesnago in tako vplivajo na zdravo gojenje klapavic. Čeprav ni letnih statističnih podatkov za to vrsto školjk, strokovnjaki računajo, da jih pride vsako leto na trg okrog 4 tisoč ton za skoraj 400 milijonov lir vrednosti.

V deželi Furlaniji-Julijski krajini je skupno 178 posebnih gojišč za klapavice, vsako gojišče pa jih proizvaja letno poprečno 20 ton. Osem gojišč je v zalivu Sv. Jerneja, enajst v Grljanu in Sesljanu, 39 med izlivi Timave in Pancana, eden pa v kraju Marona Lagunare. V vseh teh gojiščih je zaposlenih nekaj sto ljudi.

Tudi pri nas gojijo klapavice v posebnih «nasadih». Lesene ali betonske stebre zabijejo v mehko in plitvo morsko dno ter jih povežejo med seboj z žico. Na to žico obesijo posamezne pletence oziroma vrvi z vpletenimi majhnimi vejicami, na katere prilepijo mlade klapavice. Mlade klapavice pa dobivajo tako, da spuščajo v času, ko se te školjke množe, na pripravnem mestu snope suhih vejic, na katere se majhne ličinke prilepijo že v nekaj mesecih. Te vejice s prilepljenimi majhnimi klapavicami razrežejo na manjše kose in jih vpletajo v pletence. Po enem letu zamenjajo segnite pletence z novimi, a same klapavice očistijo vseh škodljivcev, jih na novo prilepijo na vejice ter vpletejo v posamezne pletence. V takih nasadih doraste negovana klapavica v približno letu in pol (od 16 do 18 mesecev) do prodajne velikosti.

Po vzgojitvi gojitelji izberejo najboljše vrste klapavic in jih pošljejo na trg. Skoraj 10 odst. vsega produkta gre na domači trg, ostalo pa v Neapelj, Taranto in Brindisi, delno tudi v Milan in Turin.

Gojenje školjk je za deželno in državno industrijo izrednega gospodarskega pomena, saj vse kaže, da se bo ta gospodarska panoga še bolj razvila. V ta namen je deželni odbor Furlanije-Julijske krajine že sprejel zakonski osnutek (o zakonu bosta morala razpravljati še zadevna komisija in deželni svet) v korist treh kategorij ribičev. V prvo kategorijo spadajo ribiči, ki ribarijo na odprtem morju, v drugo tisti, ki ribarijo ob obali, tretja kategorija pa zadeva gojitelje mehkužcev in cenjenih rib.

Namen zakona je v tem, da se izboljša in popravi gojišče s sodobnimi napravami za gojenje užitnih klapavic in končno, da se da pobuda posameznim ali zadružnim gojiteljem školjk za realizacijo novih gojišč s prispevki na račun kapitala.

Nedvomno je, da bo zakon prinesel mnogo ugodnosti in koristi tej kategoriji ribičev. Treba je namreč pomisliti, da sta si kmet in gojitelj mehkužcev precej sorodna. Medtem ko se prvi boji toče in viharja, ki mu uničujeta pridelke, se drugi boji razburkanega morja in neurja. Tako neurje je prav pred nedavnim povzročilo v naši deželi ogromno škodo posameznim gojiščem z velikimi finančnimi izgubami.

France Bevk

POT V NEZNANO

«Najnovejša memoarsko leposlovna proza najplodovitejšega slovenskega pripovednika . . .», žal, sedaj rajnega

tržaška knjigarna

Trst · Ul. sv. Frančiška 20 · tel. 61-792

SPOROČILO ZAVODA INPS

Začasne občinske podpore in socialna pokojnina

Kako spremeniti socialno podporo civilnim invalidom v socialno pokojnino INPS

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo je na osnovi mnenja predsedstva vlade odločilo, da se socialna pokojnina, ki jo prejemajo tisti, ki nimajo nobenih drugih dohodkov in ki znaša po 12.000 lir letno, lahko izplača v celoti prizadetim tudi v primeru, če ti prejemajo kakšno začasno podporo, oziroma pomoč občinske podporne ustanove ali drugih sorodnih ustanov.

Taka pomoč ima namreč začasni in prehodni značaj ter se zato ne more računati kot stalni dohodek prejemnika ter gre le za občasno pomoč v nujnih primerih večje potrebe. Zato bodo v takih primerih izplačevali socialno pokojnino v celoti.

Socialno ministrstvo še ugotavlja, tako nam sporoča odgovorni za tisk pri INPS v Gorici Mario Polese, da veljajo ta navodila tudi za druge socialne pomoči, ki jih prizadeti prejemajo od državnih in deželnih ustanov, vključno začasen mesečni prispevek, ki ga prejemajo ezuli.

Ta nova navodila so stopila v veljavo tudi za nazaj, od 1. maja 1969, in goriški pokrajinski urad INPS bo poskrbel za povračilo prizadetim tistih odtegljajev, ki so jim bili v tem obdobju odtrgali od mesečnega zneska 12.000 lir in se tako uskladil z novimi predpisi.

Zakon št. 743 od 13. oktobra 1969 je z veljavnostjo od 1. maja lani dvignil socialno podporo civilnim invalidom na 12.000 lir mesečno. Obenem so izdali tudi navodila, kako spremeniti tako podporo v redno socialno pokojnino INPS.

Prvi mesec po dopolnitvi svojega 65. leta lahko prizadeti civilni invalid, ki prejema omenjeno socialno pomoč, napravi prošnjo za spremembo take pomoči v redno socialno pokojnino INPS. Socialno pokojnino lahko dobijo tudi taki civilni pohabljenci ali invalidi, ki so dopolnili 65 let pa jih še ni pregledala posebna zdravniška komisija za priznanje.

OB OBISKU AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA V BEOGRADU

Neposredna izmenjava mnenj bo zelo važna in koristna

Ameriški predsednik Nixon prispe danes popoldne na uraden obisk v Beograd. To bo prvi obisk nekega ameriškega predsednika v Jugoslaviji in tretji sestanek predsednika Tita z državniki, ki so v raznih razdobjih tega desetletja bili predsedniki ZDA.

V septembru 1960 se je predsednik Tito sestal s tedanjim republikanskim predsednikom Eisenhowerjem v New Yorku med 15. zasedanjem glavne skupščine Združenih narodov.

Tri leta pozneje, v oktobru 1963, je Tito sprejel vabilo demokratskega predsednika Kennedyja in ga je obiskal v Washingtonu.

Kakor med obema omenjenima sestankoma si bosta tudi to pot jugoslovanski in ameriški predsednik izmenjala mnenje o najrazličnejših aktualnih mednarodnih vprašanjih, na katera obe strani različno gledata.

V medsebojnih odnosih izhajajo ZDA in Jugoslavija s stališča, da je v obojnem interesu, in s tem tudi v interesu pozitivnega razvoja razmer v svetu, da ne dopustita, da bi še take razlike postale ovira tako potrebnim razgovorom nasploh, a posebno takim razgovorom, med katerimi se najvišji državniki neposredno obveščajo o svojih pogledih, stališčih in argumentih.

Obisk ameriškega predsednika Nixona v Jugoslaviji pa ni nekaj, kar se je dogodilo od danes do jutri. Ko je v ZDA po volitvah leta 1968 prišel v Belo hišo novi poglavar države in ko je republikanska stranka zamenjala demokratsko stranko na oblasti, sta si predsednik Tito in Nixon izmenjala poslanici, v katerih sta izrekla obojestransko željo, da bi se sestala in se razgovarjala.

Trenutek, s katerim sovpada ta obisk pa ni brez določenega vpliva. Normalno je, da sta obe državi zainteresirani pri pozitivnem razvoju dvostranskih odnosov na področju trgovinskega in na splošno gospodarskega kakor tudi kulturnega sodelovanja. Posebno je važno znanstveno-tehnično sodelovanje.

Predsednik Nixon prihaja v Jugoslavijo prav v času, ko so se povečali trgovinska izmenjava, znanstveno in kulturno sodelovanje med obema državama in ko so možnosti za še večji razvoj.

Rasume se, da bodo med razgovorom prišli v ospredje vsi najaktualnejši svetovni problemi. To bo še posebno važno sedaj, ko se je kriza na Srednjem vzhodu zaostrila, ko se v Parizu odpirajo nove možnosti v pogajanjih za reševanje vietnamskega spora; ko se je v Združenih narodih začelo jubilejno zasedanje, kateremu bi morali dati mnogo večji pomen, kakor samo formalen jubilejni značaj; sedaj ko je konferenca v Lusaki pokazala okrepitev politike neuvrščenosti in so se še odločneje uveljavili pogledi neuvrščenih in ko se je v Evropi začelo razdobje novih pobud za pravično rešitev mednarodnih odnosov z usmeritvijo na večje sodelovanje.

Jugoslovanska stališča so dobro znana in prav tako je dobro znana sedanja politika ZDA glede aktualnih svetovnih problemov. Vsekakor pa je v današnjih razmerah koristna široka izmenjava misli med obema predsednikoma in njihovimi sodelavci. Spričo vsega tega dobiva sestanek med dvema predsednikoma svetovni pomen.

Predstavnik Bele hiše je na vprašanje nekega časnikarja nedavno označil kot glavni cilj Nixonovega potovanja po Evropi «simboliziranje ameriških obvez in zainteresiranosti na sredozemskem področju». Dodal je, da se bodo razgovori s predstavniki obeh držav nanašali na vprašanja miru in stabilizacije odnosov na tem področju kakor tudi na povečanje dvostranskega in večstranskega sodelovanja.

«Jugoslavija, je dodal predstavnik ,kot tudi večina drugih držav na Sredozemlju, prav tako gleda v razne smeri istočasno. Obrnjena je proti Evropi in Bližnjem vzhodu, proti vzhodu, severu, zahodu in jugu, tako kakor dela malo drugih držav v svetu. Jugoslavija — ki jo seveda priznavamo kot socialistično deželo — se je očitno uveljavila tudi kot večletna neuvrščena dežela in to je v popolnem soglasju z našimi pogledi na to, kakšna naj bo njihova vloga.»

«Zaradi tega ni obisk v Jugoslaviji, vsaj kar se nas tiče, naperjen proti nikomur. Mi prav tako priznavamo, da je Tito v izjemnem položaju, da razume dinamizem komunističnih držav in istočasno uživa zaupanje mnogih ali večine držav na Srednjem vzhodu, in poleg tega ima opravka s problemi, ki so podobni v večini držav tega področja. To je — kako ohraniti neodvisnost in celovitost države v svetu zapletenega mednarodnega tekmovanja.»

Predstavnik je nato dejal, da v središču razgovorov ne bodo na prvem mestu ameriško-sovjetski odnosi. Pripomnil je: «Ne pričakujemo od predsednika Tita, da bi posredoval v naših odnosih s Sovjetsko zvezo. Mislim, da so naši odnosi s sovjetskimi voditelji dovolj dobri, da vprašanja lahko rešujemo dvostransko. Toda vsekakor sem prepričan, da razumevanje drugih socialističnih držav in svetovne pozornice nasploh lahko zelo koristi pri ustvarjanju naših lastnih sodb o položaju na svetu.»

Poleg tega je predstavnik izjavil, da je povsem naravno, da se ameriški predsednik želi spoznati s Titovimi pogledi na splošni položaj, kakor tudi z njegovimi pogledi na stanje na Bližnjem vzhodu.

Cepljenje proti rdečkam

NEW YORK, 30. — Ko so v ZDA začeli v juniju lanskega leta s preventivnim cepljenjem proti rdečkam, so si od tega obetali presenetljive rezultate.

Za rdečkami zbolijo največkrat otroci, za katere posledice niso hude, poleg tega pa postanejo, ko so bolezen že preboleli, imuni nanjo za vse življenje. Ko pa za rdečkami zboli odrasel človek, so posledice lahko hude. V ZDA se je n.pr. zgodilo, da je bilo zaradi epidemije te bolezni 20.000 abnormalnih rojstev, med nosečnicami, ki so zbolele za rdečkami, in kar 30 tisoč mrtvih rojstev. Za nosečnice se namreč ta bolezen razvija tako, da medicina pojava ne more kontrolirati.

Ko so torej v ZDA prišli do cepiva, so menili, da bodo lahko masovno imunizirali prebivalstvo pred rdečkami, tako da bi bila nova epidemija skoraj nemogoča. Ko pa so začeli to cepljenje izvajati predvsem v šolah, so opazili, da cepljenje ne traja za vse življenje, poleg tega pa prinaša tudi veliko stranskih nevšečnosti.

Življenje na Marsu?

WASHINGTON, 30. — Po mnenju dveh ameriških znanstvenikov, ki sta temeljila na izsledkih ameriških sond «mariner», ki so že večkrat letele nad Marsom, naj bi na tem planetu obstajala kaka oblika življenja.

Mars ima namreč tako gostoto atmosfere, kakršno bi lahko brez hujših posledic prenašali zemeljski organizmi. Čeprav je na Marsu razlika v temperaturi od časa do časa zelo velika, poznamo tudi na Zemlji bitja, ki preživijo take preskoke. Glede dejstva pa, da na Marsu ni kisika ne dušika, sta znanstvenika mnenja, da bi moglo življenje kljub temu obstajati, saj tudi na Zemlji živijo bitja, ki ne potrebujejo teh dveh snovi.

Motiv s tržaškega obrežja (Foto M. Magajna)

AKTUALNI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI PROBLEMI

Razpon med novo pedagoško smerjo in tradicijo v italijanski šoli

V Italiji obiskuje šolo ena petina prebivalstva
Naloga moderne šole je svobodno raziskovanje

V Italiji obiskuje šole od vrtca do univerze ena petina vsega prebivalstva, kar znaša približno 9 milijonov in pol oseb. Po več desetletnih pedagoških preučevanjih se je v svetu koncept moderne šole že izoblikoval. Toda v Italiji je šola ostala nekaj tradicionalnega in zastarelega. Oglejmo si nekoliko zakaj je stvarnost italijanske šole tako različna od tistega, kar bi mogla in morala biti.

Najprej razred. V okviru novih didaktičnih tehnik se je že večkrat razpravljalo o njegovi pomembnosti in predvsem o njegovi strukturi. Danes ni več osnovno orodje pri vsakem vzgojno - izobraževalnem procesu izoliran razred, pač pa cela stavba, ki služi otrokom in njihovim interesom. V moderni šoli učenci ne hodijo iz razreda le v kratkih odmorih in ob koncu pouka, zato da bi odšli domov, pač pa prehajajo iz enega razreda v drugi in razredi so opremljeni specifično vsak za svojo nalogo. Klopi niso več razdeljene v vrste in pribite k tlom in tudi kateder ni dvignjen nad klopi, kot da bi bil simbol nadrejenosti. Mize in stolice so premične in enake za učence in učitelja. Ob stenah so klasifikatorji, magnetofoni, police z gramofonom in projektorjem, police s knjigami, naprave za odtiskovanje linorezov, akvariji, vaze z rastlinami ter grafikoni in razpredelnice, ki so jih izdelali učenci sami. Poleg tega pa se šolska vrata ne zaprejo za zadnjim učencem, ki je šel iz šole, šola ni zaprta ob nedeljah in ob prazničnih dneh ter ob počitnicah, katerih je v Italiji 185 dni na 180 dni pouka, pač pa je šola vedno na razpolago učencem, njihovim bratom in prijateljem ter staršem, tako da res vrši funkcijo stalnega izobraževanja in večanja splošne kulture. Vse to je nastalo kot rezultat dolgih preučevanj.

V Italiji je drugače; tu manjka 150 tisoč učilnic, ki so zamišljene še na stari način. Nihče ne zna povedati točnega števila šol, toda 50 odst. obstoječih šol je nehigienskih, neprimernih in neudobnih, če že ne razpadajočih. Toda v zadnjih letih ni državi uspelo potrošiti za gradnjo novih učilnic niti tisoč milijard, kolikor jih je v ta namen določenih, kljub temu, da je denar državi na razpolago.

Še vedno je gradnja šolskih poslopij v sklopu urbanistične znanosti, ki bi morala gradnjo preučiti na tak način, da bi šola res postala središče za stalno kulturno izobraževanje.

Ponekod so na pobudo zasebnikov nastala vzgojna središča, ki odgovarjajo modernim kriterijem. Tako na primer italijansko - švicarsko vzgojno središče v Riminiju, ki je nastalo že leta 1945.

Leta 1950 je nastala tudi organizacija «Središče za pripravljanje na metode aktivne vzgoje», ki je bila povezana s podobnimi tujimi organizacijami.

Osnovno izbirno orodje, toda ne tako kot bi moralo biti, pač pa tako kakršno je v italijanski šoli, je da učitelj ob koncu leta «vrže učenca». To je nekaj neskladnega z obveznim šolanjem, kajti če je šola obvezna, bi morala res vršiti naloge, ki jih je prevzela. V zadnjih letih je ministrstvo za javno vzgojo skušalo nekoliko zavreti število učencev, ki niso izdelali s tem, da je z okrožnicami in drugim pritiskom vabilo učitelje, naj pomagajo, da bodo učenci brez diskriminacij izdelali. Ravno pri teh okrožnicah pa se je zdelo, da je problem v tem, da ne «vržemo» nepripravljenih učencev, namesto da bi razumeli, da ne smemo takih učencev «proizvajati».

Šola sloni na ramah učiteljev. Teh je v Italiji nad pol milijona in predstavljajo največjo skupino državnih uslužbencev. Država plača zanje 1.500 milijard na leto, kar znaša tri četrtine proračuna za javno vzgojo, ki že sam vsrka eno petino vseh javnih stroškov. Šolski programi, ki so jih izdelali po vojni in so pravzaprav zakoni, dajejo učiteljem popolno odgovornost za šolo in jim v zameno zagotavljajo popolno svobodo in avtonomnost. Toda že pred tem veljavni fašistični zakoni in predvsem praksa, ki izhaja še od časa združitve Italije, zmanjšujejo to svobodo in avtonomnost učiteljev na minimum, ker jih podrejajo okostenelemu sistemu kontrole, ki iz birokratsko disciplinskih ukrepov postaja zadeva ideologije in politike. Učitelj se kmalu zave, da se mu najbolj izplača ostajati v senci, ubogati ravnatelja, proveditorja, nadzornika... Predvsem ne sme dajati vtisa, da je v politiki in še bolj v religiji «heretik», pustiti mora stvari take kot so. Nekateri se temu upirajo in za to plačajo, drugi pa nihajo v nezaupnem in varnem pričakovanju. Navadno je človek zelo natančen in nezaupljiv, ko izbira zdravnika; nihče tudi ne stopi do prvega brivca ali prodajalca, ne da bi prej pogledal v trgovino; le za šolo navadno stopimo v prva vrata, ki se nam ponujajo, kot če bi pomenila vzgoja otroka manj kot zdravje ali hrana.

Otroci med 6 in 14 letom se morajo vpisati v enega izmed petih razredov osnovne šole ali v enega izmed treh razredov enotne srednje šole. Starši, ki tega ne storijo, lahko gredo v zapor ali plačajo glob». Vsako leto pa približno pol milijona otrok, ki bi morali v obvezno šolo, ni vpisanih, toda zelo malo je zaradi tega prijavljenih staršev. Čemu to? Predvsem zaradi tega, ker v Italiji ni dovolj šol in tudi zato, ker nekatere družine, ki sicer živijo na področjih, na katerih so šole, si ne morejo dovoliti, da bi svoje otroke pošiljale v šolo. V obeh primerih država zamiži na eno ali celo na obe očesi, kajti če bi bilo drugače, bi morali spraviti na zatožno klop ravno državo, ki ne nudi šol vsem državljanom. Ko je treba otroka vpisati v šolo, ki ni obvezna, to je, ko je dijak zaključil šolanje na enotni srednji šoli, je treba celo plačati takso. Te takse krijejo le majhen del stroškov za šolanje. Razliko plačuje država iz splošnih taks. In ker je vsota splošnih taks predvsem sestavljena iz posrednih davkov in iz taks na potrošniške predmete, se dogaja, da plačujejo šolo redkim priviligirancem prav tisti delavci, ki so dokončali ali pa tudi ne samo osnovno šolo.

Ko govorimo o šoli, moramo vedeti, da je pedagoška znanost ugotovila, da so za vzgojo otroka potrebni tudi vrtci. Ti naj bi sprejeli otroke od 3. do 6. leta starosti. Teh otrok je v Italiji 2 milijona in pol, vrtce pa je država ustanovila le pred tremi leti in imajo prostora le za 100 tisoč otrok. Polovica 2 milijonov in pol otrok ostaja torej doma, druga polovica, od katerih odštejmo 100 otrok, o katerih smo govorili, obiskuje 20 tisoč zasebnih vrtcev, od katerih je velika večina v rokah religioznih organizacij. Država plačuje za te zasebne vrtce 13 milijard in pol lir na leto, največ nudi verskim ustanovam, kjer navadno že sami učenci plačujejo rento.

Vsak moderen šolski sistem postavlja za glavno nalogo šole svobodno raziskovanje: seveda z različnimi tehnikami glede na starost in položaj učenca, toda z namenom, ki je v bistvu isti. Učenci in vzgojitelji delujejo skupno od vrtca do univerze in to zato, da bi odkrili in zgradili lastno resnico, ki bi jo iz dneva v dan poglabljali. V Italiji se pa zaradi dekreta iz leta 1923, ki ga je izdal filozof idealist Giovanni Gentile, ko je še bil minister, to ne dogaja. Ta dekret pravi med drugim: «... da je krščanska doktrina v obliki, ki jo zahteva katoliška tradicija, osnova in krona osnovnošolske izobrazbe». Še več: od leta 1929, zaradi konkordata «Italija upošteva kot osnovo in krono javne izobrazbe, poučevanje krščanske doktrine» in zaradi tega preplavi s to doktrino šolo od osnovne do srednje. Končno je od leta 1955, zaradi odloka demokristjanskega ministra Erminija religiozna izobrazba celo postala «osnova in krona celotnega vzgojnega dela».

VPRAŠANJE, KI GA ŠE VEDNO NISO REŠILI

Jadransko morje začenja izumirati

Onečejanje, zastrupljanje in neracionalni ribolov uničujejo morska bitja

Jadransko morje je izčrpano, le malo je še treba, da bo postalo morje brez življenja, puščava v tekoči obliki. Obubožalo ga je 2149 motornih ribiških čolnov in cela mirijada manjših čolnov, onečejajo ga razna goriva in cisterne, zastrupljajo ga industrijski odpadki, ki jih prinašajo severne reke.

Ta del morja je dolg 800 kilometrov, širok od 90 do 200 kilometrov in ponekod so v njem že izumrle nekatere vrste rib. V nekaterih predelih Tržaškega zaliva, kot smo o tem že pisali, je žveplovodikova kislina že uničila znatno število rib in onemogočila kakršnokoli podvodno življenje. Strokovnjaki s tržaške in padovske univerze so ugotovili, da je voda v Tržaškem zalivu mikrobiološko nevarna.

Od delte reke Pada do Ancone pa je v morju prisotna kancerogena snov benzopiren, ki, čeprav za nekatere ribe, ni nevarna, predstavlja veliko nevarnost za človeka. V posebnih atmosferskih razmerah in s pomočjo tokov, pride nesnaga, ki jo prinaša reka Pad, celo do Istre, tu jo vzamejo v svoje okrilje močni morski tokovi, predvsem velik obalni tok, ki je širok približno 10 milj in ima hitrost treh milj in obide celo dalmatinsko obalo in nato še italijansko.

Morje, ki je v bistvu zaprto, ni onečedeno le na enem področju, to je srednje-južna globina, ki dosega 1200 metrov, in to zato, ker človek še ni dosegel njenega dna.

Lani je Jadransko morje dalo 111.350 ton rib, na 250.569 ton rib celotne Italije. To pomeni, da je bilo 36 milijard in pol lir več vrednosti kot v vseh ostalih morjih italijanskega polotoka. Toda, koliko časa bo še tako? Nekatere vrste rib so se že zelo razredčile, druge ulovijo le redkokdaj. Za ribe je namreč najbolj ugodno področje za razmnoževanje voda v bližini obale. Prav v tej vodi pa je največ škodljivih snovi. Strupi se namreč sesedejo na dno in pokvarijo naravni ambient, v katerem se ribe razmnožujejo.

Ribe, ki so utekle kemičnemu uničevanju, se izselijo. Tako se je modra riba popolnoma umaknila iz beneške lagune. Poleg tega pa, da je Jadransko morje zelo zastrupljeno, je tudi zelo izkoriščeno morje, predvsem z italijanske strani. Nizka voda se razteza več kilometrov proti odprtemu morju in že kakih dvajset let prepredajo nizko morje številni čolni, ki z vlečnimi mrežami lovijo ribe. Vlečne mreže pa zajamejo vse, ne da bi pustile mlade ribe v morju.

Zakon sicer prepoveduje ribolov z vlečnimi mrežami na področju treh milj od obale, toda če bi dosledno pazili na to omejitev, bi se proizvodnja rib nenadoma zmanjšala za 70 odst. O Jadranskem morju so vodili že od vsega začetka napačne račune. Vedelo se je, da morje izumira, kljub temu pa so z raznimi podporami večali število ribiških čolnov. Največkrat lovijo ribe v prvih treh miljah od obale majhni čolni, ki jih je največ. Ti čolni niso primerni za odprto morje. Toda če bi v Italiji imeli na razpolago večje čolne, kam bi jih spravljali? Le malo je jadranskih pristanišč, ki bi mogla sprejeti velike čolne, ki so težki od 70 do 80 ton. Ponekod so se odločili, da bodo dovolili lov z vlečnimi mrežami ob obali le v določeni sezoni. Tako n.pr. v Riminiju.

Če Jadransko morje še ni popolnoma izumrlo, se moramo zahvaliti nekaterim zelo ozkim jarkom, ki so na morskem dnu, predvsem v severnem predelu. Te jarke naprave zelo težko odkrijejo, pa tudi vlečne mreže ne morejo vanje. Tu se torej lahko ribe brez nevarnosti razmnožujejo.

Sedaj položaj v Jadranskem morju proučujejo znanstveniki, moglo bi se zgoditi, da bi ti priporočili, da ustvari vsaka država pod vodo posebne rezervate ali gojišča za ribe.

CANTERBURY, 30. — *Drama Thomasa Stearnsa Eliota «Umor v katedrali», ki je posvečena smrti nadškofa Thomasa Becketa, je doživela v katedrali v Canterburyju velik uspeh. Canterburyjska katedrala je kraj, na katerem so decembra leta 1170 pristaši Henrika II. umorili Becketa. Kot je znano, je bil Henrik II. najprej Becketov velik prijatelj, iz političnih razlogov pa je pozneje postal njegov nasprotnik.*

Uprizoritev te drame bodo nadaljevali do srede oktobra, v okviru proslav ob 800-letnici Becketove smrti. Doslej še ni nikomur prišlo na misel, da bi to dramo, ki je bila napisana pred 35 leti, uprizoril na kraju umora.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Cornachina v Tergeste

«Na osebno izkaznico slikarstva Gualtiera Cornachine je treba zapisati z zlatimi črkami beseda evolucija.»

Tako pričenja dr. Giulio Montenero spremno besedo v uvodu kataloga razstave, ki jo slikar prireja v novi galeriji Tergeste v Ulici Battisti 23. Da je prav razvoj, premočrten in brez preskokov, značilnost Cornachinovega ustvarjanja od stvarnega pokrajinarstva do sedanjega poustvarjanja videnega, to potrjuje vsaka izmed devetindvajsetih prikazanih podob. Dvanajst pastelov pa razgledanemu obiskovalcu dobro pojasnjuje, kako nastaja iz slikarjevega notranjega gledanja zunanjega sveta navzven projicirano poustvarjanje v umetniško napredno oblikovnost stvarnosti, ki jo pa veže s prvolnostjo le barvna popkovina izredne pestrosti. Ni nikakega dvoma, da imamo pri Cornachinu opravka z odličnim koloristom. Ume pa on povsod zadržati opojnost izbruhov barv v mejah plemenite skladnosti in nasprotij, kjer mu vsaka barva poje in izzveni v učinkovitost skorajda sorodne učinkovitosti glasbenega «fortissimo» simfonij igranih na orgle prostranih gotskih stolnic. Ta prispodoba ni neupravičena. Je utemeljena tudi v presenetljivi optičnosti prozornega migotanja stekleno jasnih barv, ki jih obrobljajo nalomljene črne črte, kakor svinčeni preplet na cerkvenih oknih. Podčrtuje naš občutek razen tega mogočnost igre barvnih zamahov v izpeljavi zasnov, ki ponekod, kakor n.pr. v sliki «Figure» in drugih, kjer so nakazane osebe, le-te izžarevajo neki svetniški sijaj. Je pa v teh, kot v slikah pokrajin in cvetlic, ki jih bolj slutimo kot vidimo, povsod uravnoteženo povezovanje krepkih barv s prefinjenostjo njih odtenkov, ki vodi preko sproščenosti sredstev do razkošne pestrosti umetniškega vtisa.

MILKO BAMBIČ

Skupina udeležencev koprskega srečanja bivših političnih zapornikov, internirancev in deportirancev je poslala Primorskemu dnevniku in njegovim čitateljem gornjo razglednico s pozdravi.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Opustite začasne naloge, za katere še niste pripravljeni. Neko srečanje bo v vas zapustilo nepozaben vtis.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Jutro bo najbolj primerno za rešitev nekaterih važnih vprašanj. Nastopil je trenutek, da se odkrito pomenite z ljubljeno osebo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Uspelo vam bo popolnoma izkoristiti izboljšane razmere. Skušajte bolje spoznati namene drage osebe.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dokončajte čimprej delo, ki ste ga bili začeli. Upoštevajte bolj občutljivost svojega prijatelja.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Obstaja nevarnost spora s predstojniki. Skušajte bolj zavarovati družinski mir.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Splošen napredek v poslovanju. Dobre možnosti za uspešen zaključek nekega čustvenega spora.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Dobri pogoji za dosego važnega finančnega uspeha. Imeli boste srečo, kar zadeva neko čustveno razmerje.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne izgubljajte zaupanja, kljub nevšečnim nasprotovanjem. Ne dovolite, da bi se neki spor spremenil v odkrit spopad.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izboljšane perspektive za bodoče delo. Rešili boste nekaj manjših družinskih vprašanj.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Zagotovljena vam je možnost, da se krepko uveljavite. Prisluhnite glasu svoje vesti.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Vaše organizacijske sposobnosti bodo zelo cenjene. Zelo ugoden razvoj na čustvenem področju.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne popustite pri svojem delu, nahajate se šele na sredini začrtane poti. Skušajte bolj kontrolirati samega sebe.

Knjižnica za turiste v Portorožu

Po več kot dveh mesecih obstoja knjižnice za turiste v Portorožu, ki je edina te vrste v Istri, se je pokazalo, kako umestna je bila njena ustanovitev, že meseca julija, ko je knjižnica začela delovati, je imela 595 obiskovalcev, v avgustu pa že 756.

Čeprav je sklad knjižnice še relativno majhen, je bilo v deževnih dneh v njej več kot 80 bralcev na dan. Turisti so zelo zadovoljni z lepo urejeno knjižnico, ki ima svoje prostore v hotelu Riviera v Portorožu. Pobudo za ustanovitev knjižnice sta dali Mestna knjižnica iz Pirana in Študijska knjižnica iz Kopra, podprli pa so jo republiški sklad za kulturo, skupščina občine Piran, Turistično društvo in igralnica v Portorožu ter hotel Riviera-Central.

Etnografska zbirka v zahodni Istri

V Bujah imajo že nekaj časa etnografsko muzejsko zbirko, kjer so razstavljeni istrsko pohištvo, istrski kuhinjski predmeti in «kantine» iz preteklih časov.

V zbirki je med drugim tudi stativ iz vasi Zrenj, na katerem so še nekaj let pred drugo svetovno vojno tkali platno, ki se je prodajalo v Trstu. Zrenjci so bili znani kot izvrstni tkalci, ki so svoje platno izvažali v Trst. Etnografski muzej za Istro je v Pazinu, toda omenjena zbirka je v Bujah, ki so bliže Trsta in bolj dostopna za obiskovalce iz Italije.

Akvarij v Piranu

Akvarij v Piranu obišče med turistično sezono okrog 45 tisoč turistov. Akvarij je majhen in skromen, vendar je zelo skrbno urejen.

Piranski akvarij se vzdržuje z lastnimi dohodki, brez podpore. Za uspešno delovanje tega edinega akvarija ob istrski obali gre zasluga ravnatelju Zvonetu Kralju, ki je tudi edini nameščenec te ustanove. Kot vnet podvodni ribič skrbi Kralj sam za obnavljanje in širjenje akvarija, za prehrano njegovih prebivalcev in za vse drugo potrebno. Na ta način so vzdrževalni stroški majhni, akvarij pa mnogo prispeva k turistični privlačnosti Pirana.

T. F.

RADIO VELE VIZIJA

ČETRTEK, 1. OKTOBRA

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slovenske pesmi; 11.50 Harmonikar Frontiere; 12.10 Otroške sanje in njih pomen; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Simfonična glasba deželnih avtorjev; 18.40 Južnoameriški motivi; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Šport; 20.35 L. Vukmirović: «Kradljivec časa»; 21.30 Beethovnove skladbe; 22.05 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Juke box; 15.35 Istrske zgodbe.

KOPER

6.30, 6.45, 7.30, 10.00, 12.30, 14.00, 14.30, 16.00, 17.00, 19.15, 22.30 Poročila; 6.40 Jutranja glasba; 7.40 Vesela glasba; 8.00 Popevke; 8.30 Baročne skladbe; 9.00 Literarna oddaja; 9.15 Orkester Count Basie; 9.30 «20.000 lir za vaš spored»; 10.05 Juke box; 10.45 Plošče Rifi; 11.00 Od melodije do melodije; 11.30 Operna glasba; 12.00, 12.45 in 15.30 Glasba po željah; 14.15 Popevke; 16.20 Poje Alenka Pinterič; 16.30 Primorski skladatelji; 17.10 Vaši pevci — vaše melodije; 18.00 Operne skladbe; 18.30 Plošče; 19.30 Prenos RL; 22.10 Jazz; 22.35 Nočni motivi.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranja glasba; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 13.15 Četrtkova oddaja; 14.00 Popoldanska oddaja; 16.00 Beethovnove skladbe; 16.30 Spored za mladino; 18.00 Nove plošče; 19.15 Sindikalna tribuna; 19.45 Luna park; 20.20 Orkestri; 21.00 Politična tribuna; 22.00 Franz Schubert; 22.45 Solisti lahke glasbe; 23.00 Danes v parlamentu.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Mezzosopranistka A. M. Rota; 9.35 Orkestri; 10.00 H. de Balzac: «Eugenie Grandet»; 10.15 Poje Donatella Moretti; 10.35 Telefonski pogovori; 12.35 Alto gradimento; 14.00 Zakaj in kako?; 14.05 Juke box; 15.00 Ne vse, toda o vsem; 15.15 Plošče; 15.40 Orkestri lahke glasbe; 16.00 Popoldanska oddaja; 17.55 Glasbeni aperitiv; 19.05 Počitnice v čolnu; 20.10 Spored s Carlom Dapportom; 21.12 Današnje plošče; 21.27 Violinist Isaac Stern; 22.10 Ital. folk. glasba; 22.43 Radijska priredba.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Haydnovi kvarteti; 11.55 Klavirske skladbe; 12.20 Mojstri interpretacije: Hermann Scherchen; 13.00 Medigra; 14.00 Baritonista B. Maurel in G. Bechi; 14.30 Plošče resne glasbe; 15.30 Koncert; 16.15 Sodobna ital. glasba; 17.40 Srečanje z Nunziom Rotondom; 18.30 Lahka glasba; 19.15 Večerni koncert; 20.00 Glasbena komedija; 21.30 Razprava o ločitvi.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek; 8.45 Podobe in glasba; 9.20 Arhiv plošče; 9.45 Sodobna ital. glasba; 10.10 Mozart; 10.20 Klavirske skladbe; 11.00 Medigra; 12.00 Glasba izven sporeda; 12.30 Portret avtorja: Edgard Varese; 13.15 Haendel; 15.30 Lahka glasba — stereo.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 17.00, 19.30 Poročila; 7.45 Informativna oddaja; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Radijska šola; 9.35 Pihalni orkestri; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Skladbi Lucijana Marije Škerjanca; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Lahka glasba; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 «Pesem iz mladih grl»; 14.25 Popevke; 15.30 Glasbeni intermezzo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Operni koncert; 18.15 «Rad imam glasbo»; 18.45 Frank Sinatra; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Ansambel Jožeta Privška; 20.00 Četrtkov večer; 21.00 Večer z Danetom Zajcem; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.15 Komorno-glasbeni večer; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz; 23.40 Plesna glasba.

ITAL. TELEVIZIJA

13.00 Oddaja o potrošnji; 13.30 Dnevnik; 18.15 Spored za otroke; 19.15 Sindikalna tribuna; 19.45 Športni dnevnik in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Politična tribuna; 22.00 Telefilm; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Rischiatutto; 22.15 Srečanje s psihoanalizo.

JUG. TELEVIZIJA

9.35 TV v šoli; 10.30 Nemščina; 10.45 Angleščina; 11.00 Francoščina; 14.45 TV v šoli — ponovitev; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 17.45 Zapojte z nami; 18.00 Risanka; 18.15 Obzornik; 18.30 Izbrali smo v Kranju; 19.05 Enkrat v tednu; 19.20 Doktor v hiši; 20.00 TV dnevnik; 20.35 A. J. Cronin: Primeri dr. Finlaya; 21.25 Večer z Jankom Kosom; 21.50 Veliki orkestri; ob koncu poročila.

NA SVETOVNEM ODBOJKARSKEM PRVENSTVU

Pri moških Bolgarija ali Vzhodna Nemčija?

Pri ženskah so Sovjetinje premagale tudi Češkoslovaško

Po naporih prvega dela zaključnih tekem svetovnega odbojkarskega prvenstva v Bolgariji so imele ekipe dan počitka. Velikih neznank ni več, saj se je pri moških zožil krog kandidatov za naslov svetovnega prvaka praktično le še na dve ekipi, pri ženskah pa celo na eno samo.

Bolgarija se je pri moških otresla tudi dosedanjega svetovnega prvaka, Češkoslovaške, z izidom 3:1 in ker je poleg tega Romunija pripravila veliko presenečenje z zmago nad Sovjetsko zvezo s 3:2 je že povsem očitno, da lahko trenutno upata na zlato kolajno le še Bolgarija in Vzhodna Nemčija. Obe državi imata pred seboj sicer še dve nevarni čeri, ob katerih bi se lahko spotaknili, vendar pa to ni preveč verjetno. Danes se bo namreč Bolgarija srečala z Romunijo, Vzh. Nemčija pa z Japonsko. Jutri pa bo nastopil «trenutek resnice»: Bolgarija in Vzhodna Nemčija se bosta namreč pomerili med seboj in po tem srečanju o novem svetovnem prvaku ne bo več dvomov.

Pri dekletih smo že poročali, da napredujejo Sovjetinje kot «valjar» in «mendrajo» pred seboj vse, kar se jim stavi na pot. Odličnih sovjetskih odbojkaric po gladki zmagi nad Češkoslovaško s 3:0 ne more več nihče ustaviti pred zmagovitim zaključkom prvenstva.

V skupini, kjer nastopata Italija in Jugoslavija, so trenutno najresnejši kandidati za osvojitev najboljšega mesta, tj. devetega (na skupni lestvici), Madžari, povsem brez možnosti pa niso niti Jugoslovani. Za Italijane je položaj manj ugoden. Trenutno so na dnu lestvice, pred seboj pa imajo še tri tekme, iz katerih pa bodo lahko izvlekli dve točki, morda le v srečanju z Mongolijo, proti Nizozemski in Kubi pa to težje.

ODBOJKA — TEDENSKI KOMENTAR

Še ta mesec začetek prvenstva Slovenske šesterke že v formi

Prvenstvi A in B lige se začneta 25. oktobra - V soboto bo na Općinah otvoritev novega igrišča - Zanimiv ženski turnir

Moška šesterka Bora je stopila na igrišče v predprvenstvenem turnirju, ki ga organizira CRDA. Plavi so nastopili proti someščanem in soligašem Libertasa, katere so odpravili s 3:2. Razveseljiv prvi nastop, tudi če vpoštevamo, da so slovenski fantje nastopili z okrnjeno postavo, v kateri sta bila odsotna Vodopivec in Orel ter... Klavdij Velak. S svojim nastopom sta pa zadovoljila Sergij Veljak in Fučka, ki sta tako pokazala, da sta že v formi.

V istem turnirju nastopa še šesterka zgoniškega Krasa, ki je v prvem srečanju sicer doživela poraz s CRDA, a je dokazala, da ji manjka še zelo malo, da ponovno zaigra kot zna.

Poleg teh dveh šesterk nastopajo na tem turnirju še Libertas, CRDA A in B, Acegat, Breg, Arc-Linea (mladinci) in Polet. Favorit je nedvomno šestarka Bora.

* * *

Dne 25. oktobra se bo začelo prvenstvo moške B lige. Poleg Bora bodo tekmovali: Libertas Trst, Petrarca Padova, Scaiola Mantova, Celana Bergamo, La Torre Reggio Emilia, CIAM Modena, Portuali Ravenna in Tombolini Loreto.

Liga je zelo močna in favorita je zelo težko izbirati. Mislimo pa, da ima rahlo prednost ekipa Petrarca iz Padove.

Bor je za to prvenstvo vključil v prvo ekipo dva mlada igralca. To pa zaradi tega, ker do danes ni dobila ekipa dokončne «oblike», kajti še vedno ni razjasnitve v zadevi Klavdij Veljak — Arc - Linea.

Tudi pri Libertasu je več novosti. Ekipo je zapustil Neubauer, ki sedaj nastopa za openski Polet. Tudi trener Devescovi je dal ostavko in v letošnjem prvenstvu bo šesterko vadil Frison, ki nastopa že mnogo let za belo-rdeče barve.

Istega dne se bo pričelo tudi prvenstvo moške A lige. Tržaški ligaš Arc-Linea je v tem tednu izvedel da romunskemu odbojkarju, ne da tamkajšnja federacija izpisnice. Tako je odpadla ena glavnih atrakcij letošnje ekipe, ki bo nastopala brez tujcev. Poleg tega pa je slovenski odbojkar Urnaut podpisal pristopnico k novemu italijanskemu ligašu SPEAM iz Faenze. Za Urnauta so se Tržačani potegovali že lansko leto, toda kot zgleda niso bili dovolj s[illegible]ni in močni odbojkar reškega Kvarnera se jim je izmuznil iz rok.

* * *

V soboto in nedeljo bo na Općinah kar živo. Veliki turnir, ki ga organizira domače društvo Polet ob otvoritvi novega odbojkarskega igrišča, bo privabil ob mrežo številne ekipe. Najpopolnejša bo ženska udeležba. Povabilu so se namreč odzvale vse slovenske šesterke in tako bomo priče ostrim borbam, ki nam bodo pokazale, če obstaja še tako razmerje sil, kot smo ga zabeležili ob koncu lanskega prvenstva B lige.

Moška konkurenca bo nekoliko slabša. To pa zaradi tega, ker bo istega dne v Zgoniku turnir za Kraški pokal, ki ga organizira domači Kras. To je najboljši dokaz, da naš šport rabi danes skupno organizacijo, ki bi koordinirala vse večje nastope in bi tako preprečila, da bi se taka turnirja odvijala istočasno.

Poleg Krasa bodo na turnirju v Zgoniku nastopili še tržaški Libertas, Sava iz Črnuče ter Kamnik.

Preteklo nedeljo je bil v Trebčah ženski odbojkarski turnir. Organizatorjem ni uspelo, da bi predstavili sežansko ekipo, katero je v zadnjem trenutku zamenjal openski Polet. Zarja, ki je bila glavni favorit, je tudi zmagala, a njena zmaga ni bila tako prepričljiva, kot smo pričakovali. Dekleta so v jutranjih urah proti Gaji zaigrala kot znajo in tekme je bilo kmalu konec. Popoldne pa jim je isti nasprotnik delal velike težave. Neverjetna sprememba, ki sta jo izkoristili borbeni ekipi Gaje in predvsem Primorca.

r. v.

KOŠARKA — TEDENSKI PREGLED

Ta teden gostuje pri borovcih poljska mladinska reprezentanca

Koristen trening obeh Poletovih ekip v Ljubljani

Nadaljuje se pestra sezona Borove košarkarske sekcije. Upravičeno lahko rečemo, da nobeno drugo tržaško društvo nima tako bogate predprvenstvene dobe.

Poljaki v Trstu

Tudi za ta teden so Borovi predstavniki poskrbeli za zanimivo prireditev, ki je morda med najvažnejšimi v naši zamejski košarki. Sinoči so namreč dospeli v Trst mladinski poljski reprezentanti, ki bodo za teden dni gostje Bora. Poljski košarkarji bodo odigrali pri nas vrsto prijateljskih tekem in bodo med drugim nastopili tudi na mednarodnem turnirju za Pokal Bora, na katerem bodo nastopile naslednje ekipe:

Poljska mladinska reprezentanca,
Italsider,
Cianocolori,
Bor.

Kot vidimo, bo tudi ta turnir precejšnje važnosti in prestižnega pomena za naše košarkarje, ki se bodo tako lahko spoprijeli z igralci nove košarkarske šole.

Istragradjevno

Vtis, ki so ga zapustili puljski košarkarji na mednarodnem turnirju za Pokal mesta Trst, je bil skrajno negativen. Domači tisk je ostro obsodil ravnanje puljskih košarkarjev, kar pomeni, da bodo le s težavo še kdaj nastopili na kakem turnirju italijanskih društev. Žal je zaradi izpadov Istranov tudi turnir zgubil prijateljsko vzdušje in zanimanje, za katero so si prizadevali prireditelji. Mariborčani in igralci Lloyda Adriatica so bili navdušeni nad organizacijo, igro itd. Puljskim igralcem in spremljevalcem pa ni bilo ničesar po godu. Neprimerno vedenje so nato pokazali tudi na igrišču.

Polet iz Ljubljane

Naraščajnice in naraščajniki Poleta so teden dni trenirali v Ljubljani pod vodstvom priznanega slovenskega strokovnjaka Mika Pavloviča. Openska skupina je bila zelo zadovoljna z gostovanjem v slovenski prestolnici, saj so se po povratku v Trst vsi — igralke in igralci — pohvalno izrazili o tej novi izkušnji. Trener Tavčar nam je tako dejal: «V Ljubljani smo vadili osebno in skupno tehniko. Obe moštvi sta seveda mnogo pridobili na tem skupnem treningu in med igralkami ter igralci se je ustvarilo prijateljsko vzdušje, ki je izredno važno v košarki.»

Naraščajniki Poleta so poleg tega odigrali tudi dve prijateljski srečanji proti pionirjem ljubljanske Olimpije. Obakrat so Openci zgubili. V drugem srečanju pa so naši košarkarji zaigrali zelo dobro in so po napeti in izenačeni igri klonili Olimpiji le s košem razlike (41:43).

Vse štiri ekipe Poleta zdaj vestno trenirajo za bližnja prvenstva.

Ignis svetovni prvak

Ignis iz Vareseja je letos zmagal povsod, kjer se je dalo zmagati. Poleg evropskega prvaka, italijanskega državnega prvaka in prvaka italijanskega pokala, je v nedeljo osvojil tudi naslov klubskega svetovnega prvaka. Kako naj si razlagamo tolikšen uspeh? Zato sta dva razloga: resnost kluba in Nikolič. Društvo je namrče izredno dobro organizirano, resno, fizično pa je gotovo najmočnejše v Italiji. Jugoslovanski trener Nikolič, ki sodi med najboljše amaterske trenerje na svetu, je ustvaril izredno homogeno ekipo in je predvsem uskladil tehnične in telesne značilnosti svojih igralcev.

Snaidero in Starc

Borov košarkar Peter Starc je zbudil veliko pozornost že pri raznih deželnih klubih. Tokrat se je o Starcu laskavo izrazil bivši trener italijanske reprezentance in trenutno trener Snaidera prof. Nello Paratore. Nedvomno dokajšnje priznanje za Petra Starca in tudi za društvo. Starc pa nikakor ne misli zapustiti Bora.

b. l.

V OKVIRU TURNIRJA ZA KRAŠKI POKAL V ZGONIKU

Poleg turnirja v moški odbojki tudi namizni tenis za mladinke

Obe tekmovanji bosta na sporedu v nedeljo

Športni krožek Kras iz zgoniške občine organizira v nedeljo, 4. oktobra, mednarodni moški odbojkarski turnir za 6. kraški pokal in mednarodni mladinski namiznoteniški turnir za mladinke. Tekme odbojkarskega turnirja bi morali odigrati že sredi junija ob priliki razs'ave vin v Zgoniku, vendar pa je moral Kras v zadnjem trenutku odpovedati organizacijo te prireditve, ker je morala moška šesterka Krasa na kvalifikacijske tekme za prestop v C ligo.

V tem obdobju pa so Krasovi predstavniki navezali stike z nekaterimi izmed najboljših namiznoteniških društev Slovenije in tako so lahko vključili v spored tudi pingpongarske tekme s kakovostnimi nasprotnimi ekipami.

Odbojka

Turnir za Kraški pokal je postal že prava tradicija in bo doživel v nedeljo svojo šesto zaporedno izvedbo. Kraški pokal, ki ni prehodnega značaja, je dala na razpolago zgoniška občinska uprava. Turnirja se bodo udeležile odbojkarske vrste Kamnika, Save iz Črnuč, Libertasa iz Trsta in domačega Krasa. Moštvi iz Slovenije, Kamnik in Sava, nastopata zelo uspešno v slovenski republiški ligi (ki bi nekako odgovarjala naši C ligi) in bi morali po predvidevanjih poseči v borbo za prvo mesto. Šesterka tržaškega Libertasa nekaj let (izmenoma) nastopa v italijanski B ligi in bi morala biti vsaj na papirju glavni favorit za osvojitev končne zmage. Vendar pa bi se lahko zgodilo, da je zapustil Neubauerjev odhod veliko vrzel, ki je ni mogoče kar čez noč odpraviti.

Moštvo domačega Krasa že mesec dni vneto trenira za bližnje prvenstvo C lige in šesterka bi morala biti, vsaj kondicijsko, že na dobri stopnji pripravljenosti. Nastop na tem turnirju bo za krasovce nedvomno pozitivna preskušnja, saj bodo imeli predstavniki zgoniške občine opravek s kvalitetnimi nasprotniki.

Spored odbojkarskega turnirja bo (v nedeljo) tak:

14.00: Kras — Kamnik
15.00: Sava — Libertas
16.00: finale za tretje mesto
17.00: finale za prvo mesto
18.30: nagrajevanje

Polfinalni tekmi bodo odigrali na dva osvojena seta, medtem ko bosta obe finalni tekmi «narasli» na tri osvojene sete.

Namizni tenis

Popolno novost predstavlja organizacija prijateljskega mednarodnega namiznoteniškega turnirja za mladinke. Svoje sodelovanje so že zagotovila naslednja društva: Olimpija iz Ljubljane, Triglav iz Kranja, ARAC iz Trsta in domači Kras. Ni potrebno posebej poudarjati, da predstavljata oba predstavnika iz Slovenije razred zase, kar je jasen odraz prestiža, ki ga jugoslovanski namizni tenis uživa v svetovnem merilu. Vsako ekipo sestavljajo po tri mladinke in v medsebojnih spopadih bodo trojice igrale do petih osvojenih zmag.

Namiznoteniški turnir se bo tako odvijal:

9.00: Kras — Triglav in Olimpija — ARAC
11.00: finalni tekmi za tretje mesto oz. za prvo mesto

Tekmovanje se bo odvijalo na dveh mizah.

Po zaključku obeh turnirjev pa bo Kras poskrbel tudi za zabavo. Ob 20. uri bo namreč v Zgoniku na sporedu ples na prostem. Igral bo godalni orkester «Kras».

—bs—

NOGOMET

Bologna izločena

BOLOGNA, 30. — V povratni tekmi izločitvenega srečanja za pokal pokalnih prvakov sta Bologna in Vorwaerts igrala neodločeno 1:1. Oba gola sta bila dosežena v drugem podaljšku. Tekma se je v regularnem času namreč končala z izidom 0:0. Gola sta dosegla Savoldi za Bologno in Begerad za Berlinčane. Ker je v prvi tekmi rezultat bil tudi neodločen 0:0, se je za nadaljnje tekmovanje uvrstil Vorwaerts, ki je dosegel gol na tujem igrišču.

Izidi današnjih srečanj za evropske pokale:

POKAL DRŽAVNIH PRVAKOV

Celtic (Škotska) - Kokkola (Finska) 5:0 (2:0)
Panathinaikos (Grčija) - Jeuness (Luksemburg) 5:0 (4:0)
Everton (Anglija) - Keflavik (Islandija) 3:0 (2:0)
Legia Varšava - IFK Göteborg (Švedska) 2:1 (2:1)
Sporting (Portugalska) - Floriana (Malta) 4:0 (1:0)
Karl Zeiss (Vzh. Nemčija) - Fenerbache (Turčija) 1:0 (1:0)
Waterford (Irska) - Flentoran (Sev. Irska) 1:0 (0:0)
Ut Arad (Romunija) - Feijenoord (Nizozemska) 0:0
Crvena zvezda (Jugoslavija) - Ujpest Dosza (Madžarska) 4:0 (3:0)
St. Etienne (Francija) - Cagliari (Italija) 1:0 (1:0)

POKAL POKALNIH PRVAKOV

Larnaka (Ciper) - Cardiff (Škotska) 0:0
Steaua Bukarešta (Rom.) - Karpates Lokomotiv (SZ) 3:3 (2:2)
Wacker Innsbruck (Avstrija) - Partizan Tirana (Albanija) 2:1 (1:1)
Lienfield (Sev. Irska) - Manchester (Anglija) 2:1 (1:1)
CSKA Sofija (Bolgarija) - Valkeakosen Haka (Finska) 2:1 (0:0)
Gornik Zabrže (Poljska) - Aalborg (Danska) 8:1 (3:1)
Honved (Madžarska) - Aberdeen (Škotska) 3:1 (1:0)
Benfica (Portugalska) - Olimpija (Jugoslavija) 8:1 (3:0)

POKAL SEJEMSKIH MEST

Juventus (Italija) - Rumelange (Luksemburg) 4:0 (3:0)
Newcastle United (Anglija) - Inter (Italija) 2:0 (1:0)

57 TEČAJNIKOV POLETA NA KOTALKARSKIH IZPITIH

Ocenjevanje je vodil znani slovenski kotalkar Ljubo Stele

Openski kotalkarji so v nedeljo, 27. septembra opravili izpite ob zaključku letošnjega kotalkarskega tečaja. Izpitov se je udeležilo 57 otrok. Med temi je bilo 26 začetnikov, za katere je odbor športnega društva Polet organiziral v avgustu in septembru poseben začetniški tečaj. Vsak kotalkar je izvedel štiri vaje ki jih je ocenjeval znani slovenski kotalkar Ljubomir Stele. Objavljamo srednje ocene vseh, ki so se udeležili izpitov:

STAREJŠI

Skupina A

1.	Andrej Križnič	2,475
2.	Silvia Semoli	2,35
3.	Pavel Sedmak	2,3
4.	Rosanna Škerlavaj	2,275
5.	Zdenka Hrovatin	2,05
6.	Suzana Sosič	1,975
7.	Gabrijela Jugovič	1,75
8.	Lorena Vaclik	1,6
9	Julijana Sosič	1,35

Skupina B

1.	Morana Sosič	1,925
2.	Paolo Save	1,9
3.	Nives Košuta	1,85
4.	Dolfi Purič	1,85
5.	Andrej Sedmak	1,8
6.	Egon Malalan	1,675
7.	Robert Kovačo	1,65
8.	Ivo Volpi	1,525
9.	Fulvija Berginc	1,425
10.	Peter Filipčič	1,425

Skupina C

1.	Tatjana Sosič	1,65
2.	Alda Sosič	1,55
3.	Melita Malalan	1,523
4	Marijo Garavello	1,5
5.	Monika Sosič	1,475
6.	Tatjana Malalan	1,425
7	Damjana Benčina	1,425
8.	Vera Volpi	1,425
9.	Pavel Kalc	1,35
10.	Jadranka Košuta	1,15
11.	Kristina Kovačo	1,15

Skupina Č

1.	Aldo Foschini	1,65

ZAČETNIKI

a) od 3. do 5. leta starosti

1.	Adrijana Sosič	1,45
2.	Erika Škabar	1,425
3.	Erika Purič	1,3
4.	Martina Malalan	1,25
5.	Devan Košuta	1,075

b) od 5. do 8. leta starosti

1.	Maruška Gregori	1,425
2.	Sara Taučar	1,15
3.	Norma Zock	1,075
4.	Kristina Degrassi	1,05
5.	Donatella Morandini	1,025
6.	Maksi Sosič	1,025
7.	Ana Sosič	0,95
8.	Peter Malalan	0,75

c) od 8. leta naprej

1.	Pavel Rauber	1,175
2.	Laura Degrassi	1,15
3.	Franka Zock	1,05
4.	Ivano Canton	0,75
5.	Aldo Škabar	0,725
6.	Stojan Sosič	0,7

č) skupina I

1.	Elisabetta Save	1,475
2.	Danijel Morgan	1,425
3.	Marina Foschini	1,4
4.	Loredana Bratož	1,357
5.	Maria Giovanna Artico	1,35
6.	Moreno Malalan	1,2
7.	Branko Hrovatin	1,1

E. B.

V PRIJATELJSKI NARAŠČAJNIŠKI NOGOMETNI TEKMI

Slavija-Primorec 5:0

Po skupnem sestanku, ki ga je imel pododbor slovenskih športnih iger za nogomet, v sklopu organiziranja in ustanavljanja nogometnih ekip med našimi naraščajniki, iz katerih bomo lahko črpali nove sile, je športno društvo Primorec ustanovilo novo nogometno ekipo skupno z mladinci športnega društva Gaja iz Padriča in Gropade. To moštvo je že odigralo tudi prvo tekmo. Naši naraščajniki so se prvič pomerili z enajsterico športnega društva Slavija na padriškem igrišču v sledeči postavi: Edi Milkovič, Rudolf Stojkovič, Valter Milkovič, Angel Milkovič, Marko Rismondo, Igor Križmančič, Marko Kralj, Edvin Kralj, Valter Malalan, Darko Kralj, Mauro Kralj, Igor Kralj, Aleksander Kalc, Karel Gabrieli.

Čeprav ni bil rezultat za našo ekipo pozitiven (fantje so izgubili namreč tekmo s 5:0), so vendar nekateri izmed njih pokazali dobro organizirano igro, med temi predvsem Igor Križmančič ter brata Mauro in Marko Kralj ter mali Rismondo, ki se je, čeprav še zelo mlad, izkazal kot dober bodoči režiser, ki bo lahko mnogo pomagal svojemu društvu. Negativen rezultat moramo pripisati tudi veliki razliki v starosti med pripadniki obeh enajsteric.

V kratkem bo zopet podobno srečanje za naraščajnike z igralci športnega društva Breg.

Enajsterica Juventine, ki je zmagala na nogometnem turnirju za Pokal Štandreža, se je pred objektiv postavila takole: stoje (od leve proti desni) trener Peternel, Ferletič, Makuc, Sirk, Ulian, Tomažič, Gergolet, Nanut; Čepe: Rupil, Ferfolja, Klaučič, Paulin, Faganel, Bonutti in Berdon

Na ženskem odbojkarskem turnirju

Sokol tretji na Reki

Na Reki je bil v nedeljo ženski odbojkarski turnir, katerega so se udeležile tri ekipe, med temi tudi nabrežinski Sokol. Doseženi rezultati so bili naslednji:

Partizan Reka - Sokol 3:0 (8, 5, 1)
Partizan - Poreč 3:0 (4, 6, 2)
Poreč - Sokol 3:0 (10, 9, 12)

Med najboljšimi igralkami turnirja so bile Stojčičeva, Dukičeva in Pesaressijeva od Partizana, Stojničeva in Čehičeva od Poreča ter Škrkova od Sokola.

NOGOMET

A SKUPINA C LIGE

Venezia-Monfalcone 0:0

V zaostali tekmi A skupine C lige med Venezio in Monfalconejem je bil končni rezultat 0:0. Tekmi je prisostvovalo 4.500 gledalcev. Venezia je skozi vse srečanje napadala ni ji pa uspelo, da bi svojo premoč konkretizirala z zadetkom.

Po tem srečanju imata obe ekipi po tri točke in sta tako dosegli Pro Patrio in Sottomarino na 9. mestu.

TENIS

MADRID, 30. — Predsednik španske teniške zveze je dal ostavko na predsedniško mesto zaradi polemike z Manuelom Santano.

* * *

DALLAS, 30. — Novozelandec Brian Fairlie in Avstralca Bob Carmichael ter Ray Ruffles so podpisali pogodbo, ki jih veže na teniško profesionalno organizacijo World Tennis Championship.

OBVESTILO

Atleti «Slovenske mladine» imajo redne treninge vsak dan, razen sobote in nedelje, od 17. ure dalje, in sicer na občinskem stadionu «Grezar» v Trstu.

Predstavnik Lloyda prejema iz rok predstavnika FIP Levija «Pokal mesta Trst» za osvojeno prvo mesto na Borovem turnirju

Za tretje mesto je nagrado za Bor prevzel Branko Lakovič

MLADEN OLJAČA: 87.

KOZARA

Prevedel: Severin Šali

Odšel je v gozd, izpod šotora, pod katerim je ostal Hans. Sprehodil se je po gozdu, pod črnimi in gluhimi krošnjami, ki so molčale pod mračnim nebom. Prižgal je svetilko in poleg debelega stebla odkril Lujića: ležal je na tleh v klobčiču, s spodvitimi nogami, z odejo preko prsi, do brade: ven so mu štrlele samo opanke in čop, pramen las; obraz je bil obrnjen proti nebu, glava pa naslonjena na roke.

Ali je zaspal?

Zaspal je, celo smrčal je.

Kaj je to, kaj slišim? Njegovo smrčanje? Ali nekaj drugega? Kot da se nekdo krade proti meni in plazi, kot da me nekdo zalezuje in preži name? Drevje se je premaknilo, veje pokale, rogovile škripale, ponovno zrasle noge so nihale kot stegnjene roke, ki mahajo in grozijo. Ali je to gozd? Ali je to vejevje? Ali je to veter? Da niso to ljudje? Da se ne plazijo proti njemu z noži, puškami, bombami? Da niso to mrtveci?

Ali vstajajo mrtveci iz grobov?

Zares je slišal šume, gibe, zvoke, pokanje in prasketanje, kot da bi kdo v bližini hodil ali se plazil in ga ogrožal. Obnemel je, ker se mu je zdelo, da ga bo nekdo iz teme zgrabil z velikanskimi rokami. Še zazdelo se mu je, da je nekdo celo zavpil:

«Tu si! Ne boš pobegnil! S teboj je konec!»

To je bil samo veter med vejami; samo gozd v valovanju.

Vendar je odšel nazaj in si osvetljeval pot z baterijsko svetilko. Gazil je po odpadlih šiškaricah, borovih iglicah, drobnemu vejevju in sparjeni travi. Morda se mu je zaradi bližnje svetlobe baterijske svetilke zdelo, da je padel v čebrič, da gazi po rudniku, da je oslepel. Zdelo se je, da so nebo prekrili oblaki, ki jih je gnal veter s severa. Nebo je bilo črno kot kotel. Bil je črn tudi gozd.

Umreti v tej temi, mar ni bilo to strahotno. Izgubiti glavo v tem velikem gozdu kot lovski pes, ki so ga bili raztrgali volkovi, mar bi ne bilo to neumno in nesmiselno? Pasti tukaj ves prerešetan, daleč od rodnega kraja in moje drage Izabele, ki je morda rodila sina in čaka na mojo vrnitev, pasti v kotlu, prepolnem mrtvecev, zveri in zločincev, mar bi vse to ne bilo grenko in poniževalno?

Pomikal se je proti šotoru, gnan od strahu. Zdelo se mu je, da so mu noge odpovedale pokorščino in da se vdirajo v blato, iz katerega jih ne more izvleči: težke, odsekane noge, v globokem in gostem blatu, iz katerega jih ne more izvleči. Zdelo se mu je, da je padel v prepad...

Lujića ni več našel...

Že dva meseca je, odkar se bijemo s Turki. Mir s Turčijo nas vodi v propad in sramoto. Zatorej, bratje, bodimo v tem svetem boju složni in solidarni...

Ker vse ljudi in narode smatramo za svoje brate, s katerimi smo voljni živeti v bratstvu, enakosti in svobodi kot velika in človeška družina... se trdo zanašamo, da nam bodo vse pravične in prosvetljene države ter narodi bratsko in človeško pomagali, da bo glas bratstva in skupnih koristi pozval na boj in iskreno solidarnost z nami tudi brate Bolgare, Grke, Romune in Arnavte, da se skupno kot eno telo strnemo in upremo, dokler se ne otresemo sramotnega jarma carigrajskih krvosesov...

(Iz pisma bosenskih upornikov, poslanega s Kozare hercegovskim upornikom v uporu proti Turkom 1875. leta)

V Bosni je planil upor najprej v gradiškem okrožju, poleg Save in Vrbasa, nato v dubiškem, kostajniškem in novskem, poleg reke Une, pa tudi okrog planine Kozare in Pastireva. Vsa omenjena štiri okrožja so se uprla tretjega in četrtega avgusta. Takoj v začetku je turška oblast poslala v uporniško taborišče poslanstvo z vprašanjem, zakaj se je ljudstvo uprlo. Uporniki so na to odvrnili: zaradi velikih bremen in nasilja, ki jih počenjajo nad ljudstvom državni gospodje; in zahtevali so: da se ukine tretjina in desetina in da naj bodo pred zakonom vsi enaki, enakopravni. Omenjeni razgovor je potekal četrtega dne upora pod Kozaro, pri Gradiški. Zemljiški gospodje niso hoteli privoliti v uporniške zahteve, oblast jih ni bila sposobna prisiliti k temu, čeprav je bila tudi pripravljena na kakršnokoli pomiritev z ljudstvom. Malo kasneje je zagorel v plamenu upora ves dolgi prostor zemlje od reke Bosne pa vzdolž Save, Une in krog in krog suhe meje, vse tja do Hercegovine...

Krvi so največ prelili v Bosni okrog planin Motajice, Kozare, Pastireva, Tisovca in Grmeča, Črnega Potoka, Tiškovca in Prologa...

(Zgodovina bosensko-hercegovske vstaje)

Turki so zelo dobro vedeli, zakaj so se bile uporniške čete zbrale okrog Gašnice, in zato je desetega septembra njihova vojska navalila z dveh strani na Pecijeve čete okrog Gašnice. Uporniške odrede so na obronkih Prosare kmalu potolkli in potisnili na Prosaro. Resničen boj se je začel dopoldne, ker je Pecija s Kormanošem in kakimi petdesetimi tovariši ostal na obrežju Save. Uporniki so se branili na obrežju in Turki so nekajkrat poskušali, da bi jih z jurišem vrgli v Savo. Boj je trajal nekaj ur. Ko je Pecija videl, da se ne more več upirati turški sili, je sklenil, da se bo vkrcal z ostankom tovarišev na brod pod bregom in se prepeljal v Slavonijo. Vozeč se stisnjeni na odprtem splavu preko reke, so uporniki neprestano streljali, toda več kot tisoč pušk je sipalo ogenj z bosenskega brega v strnjeno gručo na splavu. Tovariši so vzeli Pecijo v sredino in ga zavarovali s svojimi telesi, da bi se vsaj on rešil. Ostoja Kormanoš je bil ubit sredi Save med streljanjem na Turke: ubila ga je njihova puška. Od tridesetih mož so na drugi breg prišli samo štirje nepoškodovani. Med njimi je bil tudi Pecija. Vendar pa ga je, ko je bil pravkar skočil na breg, ubila turška krogla. Pecijo, Kormanoša in njune padle upornike so Avstrijci pokopali takoj poleg obrežja, v bližini kraja, kjer je Pecija padel.

(Bosenska vstaja 1875 - 1878)

24

Vstal je s tal: trava se je prilepila na hlače, vejice so se oprijemale blaga. Obrnil se je proti zahodu in prisluhnil: iz gozda je prihajalo daljno bobnenje, pogrebni zvon.

Koliko nas je ostalo?

Gledal je in prisluškoval, medtem ko se je okrog njega zgrinjala gručica borcev in čakala na ukaz.

Koliko jih je ostalo?

Lomil je prste, stiskal pesti izčrpan in brez moči. Hotel je prešteti ljudi okrog sebe. Poskušal je: eden, pet, dvajset. Prešteval je ljudi in se spominjal vsega, kar je minilo, kar je zdivjalo mimo.

Prve noči, med tretjim in četrtim julijem, se je prebilo nekaj sto borcev iz prvega in udarnega bataljona.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo TRST Ul. Montecchi 6/II PP 559 Telefon 93 808 94 638
Podružnica GORICA Ul. 24 Maggio 1/I Telefon 33 82
Uprava TRST Ul. sv. Frančiška 20 Telefon 37 338 95 823
Naročnina
Mesečno 950 lir — vnaprej, četrtletna 2.700 lir, polletna 5.200 lir, celoletna 9.600 lir. Letna naročnina za inozemstvo 15.500 lir. SFRJ posamezna številka v tednu in v nedeljo 50 par, mesečna 10 din, letna 100 din.
Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ «ADIT» - DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1 telefon 22 207
Tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 501-3-270/
Oglasi Za vsak mm v višini enega stolpca: trgovski 150 finančno - upravni 300, legalni 400, osmrtnice 150 lir. «Mali oglasi» 50 lir beseda. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana»
Odgovorni urednik Stanislav Renko Izdaja in tiska ZTT - Trst

Nixon v Jugoslaviji

(Nadaljevanje s 1. strani)

rale svojo odločnost, da se do največje mere zavzamejo za uresničenje teh smotrov.

Tito je poudaril, da so jugoslovanska stališča o najaktualnejših žariščih napetosti, kot sta vojna v Vietnamu in kriza na Bližnjem vzhodu, ki ogrožata splošni mir in varnost, svetu dobro znana. Naše stališče je, je poudaril Tito, da je pravično rešitev možno doseči samo s prenehanjem vsakega tujega vmešavanja in z zagotovitvijo zakonitih pravic ljudstvom teh dežel do polne neodvisnosti in samostojnosti razvoja brez zunanjih pritiskov.

Tito je glede trenutnega položaja, ki je nastal na Bližnjem vzhodu s smrtjo Naserja, neutrudljivega borca za mir, dejal, da obvezuje zaradi kritičnega položaja vse činitelje, da vložijo maksimalne napore, da bi se dosegla miroljubna in pravična rešitev, za kar se je Naser posebno zavzemal do zadnjega trenutka. Tito je nadalje poudaril, da se Jugoslavija zavzema za likvidacijo kolonializma, ki je največja sramota človeštva in da je življenjsko zainteresirana za vsestranski razvoj sodelovanja med evropskimi državami. Kot evropska in sredozemska država je Jugoslavija tesno povezana s Sredozemljem. Zato je neposredno zainteresirana za mir na Bližnjem vzhodu in da se Sredozemlje spremeni v morje miru in mednarodnega miroljubnega sodelovanja. Svetovni mir in sodelovanje bosta možna, če se bodo dosledno spoštovala načela svetovne organizacije. Tito je izrazil zadovoljstvo, da se prav na teh načelih ob medsebojnem spoštovanju razvijajo prijateljski odnosi med Jugoslavijo in ZDA. Na istih načelih razvija Jugoslavija take odnose tudi z drugimi državami. «Želim poudariti — je dejal Tito — da je stališče Jugoslavije kot neodvisne, neuvrščene in socialistične dežele nespremenljiva osnova naše zunanje politike in našega pristopa k mednarodnim odnosom in problemom. Mi smo odločni ohraniti svojo neodvisnost, ki smo jo drago plačali. Jamstvo tega vidimo predvsem v enotnosti naše dežele in pripravljenosti naših narodov, da svojo neodvisnost in svobodni notranji razvoj branijo pred vsako grožnjo in napadom.»

Predsednik Nixon se je v odgovoru na Titovo zdravico zahvalil za prisrčno dobrodošlico in dejal, da je srečen, ker je on prvi predsednik ZDA, ki je obiskal Jugoslavijo in ker je spoznal Tita, ki je ne le velik voditelj svoje dežele, temveč tudi človek, ki je mnogo let velikan na svetovni sceni. Potem ko je omenil, da imajo narodi obeh držav mnogo skupnega (obe državi sestavljajo ljudstva raznih narodov, neomajna želja po neodvisnosti in svobodi, pripravljenost pomagati drugim in podobno), je Nixon ugotovil, da je po svetovni vojni nastal nov svet z mnogimi malimi državami in s spremenjenimi odnosi.

V tem svetu, je poudaril Nixon, se mi soočujemo z mnogimi starimi problemi, toda pogostoma v novi obliki. Vprašanje evropske varnosti je še vedno na prvem mestu. Jugoslavija, je poudaril Nixon, je skušala prikazati ostalim državam Evrope osnovno resnico, da mora prava varnost počivati na trdni osnovi medsebojnega spoštovanja, neodvisnosti in integritete vseh evropskih držav ter nevmešavanja v njihove notranje zadeve. To načelo, po besedah Nixona, je tudi bistvo politike ZDA. Jugoslavija je dalje izbrala pot neuvrščenosti. Več kot dve desetletji sta Jugoslavija in Tito osebno imela glavno vlogo v gibanju neuvrščenih na svetu. Mi v ZDA spoštujemo to stališče, je dejal Nixon in pripomnil, da glavno vprašanje ni v tem, ali je neka država uvrščena ali neuvrščena, temveč v tem, ali spoštuje pravice drugih, da odločajo o svoji poti. Jugoslavija je s svojim zgledom ohrabrila tiste, ki so izbrali svojo pot, je ugotovil Nixon. Po besedah Nixona je skupni smoter obeh držav zagotovitev trdnega in trajnega miru, kar presega razlike v ideologijah, geografiji in v sistemih notranjega razvoja. Mi v ZDA, je pripomnil Nixon, se trudimo, da napravimo konec krizam in konfrontacijam, ki so prizadejale težave v povojnem svetu. V svojih odnosih s Sovjetsko zvezo smo pripravljeni, da se mirno in potrpežljivo pogovorimo o uvedbi stabilnih odnosov in omejitvi dirke v jedrski oborožitvi.

Posebno spoštujemo zakonite interese vseh držav, vštevši interese, ki se tičejo njihove varnosti. Vsaka država, velika ali mala, je dolžna skrbeti za svojo varnost, toda nobena država nima pravice, da ogroža varnost ostalih.

Naš smoter na Srednjem vzhodu, je nadaljeval Nixon, kakor tudi v drugih delih sveta, je, da pomagamo narodom in državam, da bi živeli v miru in mogli graditi svoje življenje v skladu s svojimi stremljenji ob spoštovanju in upoštevanju drugih. Prav tako je tudi v Vietnamu naš smoter isti. Želimo, da se končajo sedanji spopadi, želimo, da narodi Južnega Vietnama svobodno izberejo bodočnost Južnega Vietnama, ne glede na to, kakšna bi ta izbira mogla biti.

Graditev stvarnega miru zahteva mnogo več, kot samo borbo proti vojni in grožnjam vojne. Mi vidimo, prav tako kot Jugoslavija, da se ne more graditi pravi mir, če mnoge države na svetu trajno ostanejo v siromaštvu. Zato bomo še nadalje pomagali drugim, ki jim je pomoč potrebna, in najtopleje pozdravljamo napore, ki jih Jugoslavija podvzema v isti smeri. Mi moramo ohraniti in zaščiti, je dejal na koncu svoje zdravice predsednik Nixon, medsebojno spoštovanje med državami, spoštovanje pravice do neodvisnosti, pravico vseh držav, da izberejo svojo pot, pravico, da žive brez vmešavanja svojih sosedov ne glede na to, ali so velike ali majhne. Zato vas pozivam, da se mi pridružite v zdravici predsedniku Titu, katerega hrabrost in odločnost je zgled vsemu svetu, in načelom medsebojnega spoštovanja, za katera se Jugoslavija zavzema in ki v sebi uteleša nado sveta za pravi in trajni mir.

Prelaz Simplon bo odprt tudi pozimi

TURIN, 30. — Alpski prelaz Simplon bo od letos dalje odprt tudi pozimi. Vest sta danes sporočila švicarska predstavnika kantonov Vaud in Vallis med srečanjem s predstavniki tiska v okviru «razstave gora» v Turinu.

ZADNJIH ŠEST UGRABLJENIH POTNIKOV JE ZAPUSTILO AMAN

Palestinska «gusarka» Leila Khaled je z letalom odpotovala iz Anglije

Izrael dolži Anglijo, da je z izpustitvijo dekleta kršila sporazum o izročitvi kršiteljev zakonov - Telegram bivših talcev Izraelu s prošnjo, naj izpusti vsaj nekaj zaprtih Palestincev

Jeruzalem: tisoči Arabcev so demonstrirali po mestnih ulicah in skandirali Naserjevo ime. Demonstracija je v začetku potekala mirno, nato pa je nekdo začel metati kamenje. Nastopila je policija in na običajni način razpršila navzoče. Približno 30 oseb je bilo aretiranih

AMAN, 30. — Glasnik letalske družbe TWA v Atenah je sporočil, da je vseh šest talcev odpotovalo iz Amana na Ciper. Pot so nadaljevali z letalom libanonske letalske družbe «Middle East Airlines», potem ko so se v Nikoziji ustavili približno eno uro. Pred odhodom iz Amana so izjavili, da jim ni znano, v kakšnem predelu so bili ves čas, tudi niso dosti govorili, kako se jim je godilo. Potrdili so samo, da jim ni primanjkovalo hrane in vode ter da so gverilci z njimi ravnali dobro. Iz Aten je pet bivših talcev odpotovalo z letalom TWA v New York, eden je pa odpotoval v Berlin, kjer ga je pričakovala žena. Časnikarjem niso dali dovoljenja, da bi se potnikom približali in se z njimi pogovorili.

Eden od šestih bivših talcev, ki so komaj zapustili Jordanijo, 41-letni prof. Ferald Berkovitz, ki poučuje kemijo na univerzi v New Yorku, je povedal, da so jih gverilci takoj ločili od ostalih talcev in jih odpeljali na sedež glavnega štaba Ljudske fronte za osvoboditev Palestine v Irbidu. Brata Abraham in Joseph Harari Rafful sta dalje pripovedovala, da so jih zaprli v večjo sobo v isti stavbi. «Jedli in pili smo enako kot gverilci,» sta izjavila, «nič več in nič manj». Ostali trije talci — državna funkcionarja Robert Schwartz in James Wood ter John Holingsworth — so povedali, da so jih gverilci med spopadi poslali v zavetišče. Povedali so jim tudi, da se nimajo česa bati, ker jim ne bodo naredili nič hudega in jih bodo kasneje zamenjali za palestinske jetnike v Evropi.

Kakor smo že včeraj poročali, so se prizadete države sporazumele glede izpustitve Palestincev, ki so zaprti v zahodnonemških, švicarskih in angleških zaporih. Sklep so potrdili tudi zastopniki teh držav, ki so se sestali preteklo noč v Bernu. Glede Palestincev, ki so zaprti v švicarskih zaporih, je direktor züriške kantonske policije sporočil, da so jetniki že zapustili zapor Regensdorf, vendar iz varnostnih razlogov ni znano, s katerega letališča bodo odpotovali.

Zvečer je Leila Khaled zapustila Anglijo z letalom «comet» letalske družbe RAF. Po kratkem pristanku v Zahodni Nemčiji in Švici bi moralo letalo nadaljevati pot v Kairo. Dekle je odpotovalo z letališča Lyneham, kamor je dospela s helikopterjem, ki je pristal samo nekaj trenutkov pred odhodom «cometa». Od policijske postojanke v Ealingu — kjer je dekle bilo od trenutka, ko so jo ujeli — do malega letališča Northolt v Middlesexu so dekle prepeljali z zavarovanim avtom. Okrog obeh letališč je bila razpredena gosta mreža policistov.

Izvedelo se je, da je za pomoč Egipta prosil angleški prvi minister Heath umrlega Naserja, ki je tudi obljubil, da bo skušal posredovati za izpustitev vseh talcev. Jasno je, da je po Naserjevi smrti prišlo do nereda, vendar bodo jetniki vseeno pristali v Kairu, dalje bo Egipt poskrbel, da bodo dospeli do palestinskih gverilcev.

Iz izraelskih vladnih krogov je prišla vest, da Izrael dolži Anglijo kršitve sporazuma o predaji kršilcev zakonov. S tem, da je skušala preusmeriti izraelsko letalo — «boeing 707» je bil namreč izraelske letalske družbe El Al — je Khaledova namreč kršila zakon na izraelskem teritoriju (letala kakor ladje predstavljajo namreč ozemlje države, kateri pripadajo) in Anglija bi jo morala po obsodbi predati Izraelu, ker obstaja točen sporazum med obema državama za predajo kršiteljev zakonov. Iz pravno - tehničnega vidika bi morala Anglija za izpustitev Khaledove imeti dovoljenje iz Tel Aviva.

NEW YORK — Devetindvajset od 31 ameriških talcev, ki so jih palestinski gverilci izpustili med petkom in soboto, so poslali izraelskemu ministrskemu predsedniku gospe Goldi Meir telegram s prošnjo, naj bi Izrael izpustil vsaj nekaj Palestincev, ki so zaprti v izraelskih zaporih, da bi na ta način dokazal «nekoliko dobre volje v zvezi z bližnjimi mirovnimi pogajanji». Vendar se je iz jeruzalemskih diplomatskih krogov komaj izvedelo, da bo Izrael počakal še nekaj časa, preden bo sploh izpustil dva Alžirca, ki sta že od preteklega meseca v zaporu. Njihovo izpustitev je vlada obljubila že pred nekaj dnevi. Glasnik izraelskega zunanjega ministrstva je izjavil, da Izrael «ni nikoli sodeloval pri pogajanjih za izpustitev Alžircev v okviru zamenjave talcev z arabskimi gverilci».

PO IZJAVI GENERALA LEVINGSTONA

Argentinska «demokracija» v prihodnjih petih letih

Načrtna «demokracija» desničarskega kova

BUENOS AIRES, 30. — Predsednik argentinske republike general Roberto Marcelo Levingston je danes na odprtju zasedanja pokrajinskih guvernerjev izjavil, da bo prišlo do «politične normalizacije» v Argentini v štirih ali petih prihodnjih letih. General je poudaril, da bo mogoče šele tedaj zagotoviti državljanom možnost, da bi na volitvah jasno izpričali svoje mnenje glede osnovnih vprašanj in problemov, ki tarejo argentinsko državo.

Iz Levingstonovih izjav se more sklepati, da je argentinska «parlamentarna demokracija» še zelo oddaljena. V teh štirih ali petih letih, ko bo prišlo, v «drugi fazi argentinske revolucije» do parlamentarnih volitev, bo vlada, kar je samo po sebi razumljivo, skušala ustvariti določeno javno mnenje. Na kakšen način? General Levingston je v bistvu priznal, da se boji političnih strank, ki so bile sicer že razpuščene pred časom, ki pa prav gotovo delujejo še danes, čeprav podtalno. To svojo zaskrbljenost je Levingston izpričal z izjavo, da pričakuje, da se bo na argentinskem političnem ospredju pojavila nova sila mlajših pokolenj, ki naj bi zasenčila vpliv starih «preživelih» političnih strank.

Iz Levingstonovih izjav je razvidno, da sedanji vladajoči razred v Argentini skuša že vnaprej vsiliti svojo voljo glede ustanovitve in delovanja raznih političnih strank. Sedanji oblastniki so proti atomizaciji političnega življenja ter za ustanovitev političnih strank, ki bi morale delovati v določenem okviru. Ta okvir pa bi bil naslednji: v nobenem primeru ne bi politične razprtije smele zavreti normalnega delovanja krajevnih oblastnih organov. Še več: treba bi bilo zagotoviti ustanovitev «novih» političnih organizacij. Najbolj zanimiva pa je Levingstonova zamisel glede delovanja posameznih strank. Po njegovem bi bilo treba uzakoniti «normativni sistem življenja in delovanja novih političnih strank, ki naj bi zagotovil njihovo notranjo demokracijo in obnovo vodilnih organov».

Vsakemu površnemu opazovalcu je na dlani, da gre v primeru argentinske «demokracije», ki jo obljublja general Levingston, za čisto navadno sleparijo argentinskega in še posebej tujega mnenja. Argentinski generali, ki so sedaj na oblasti, postavljajo rok štirih ali petih let za uvajanje demokratičnih svoboščin. V današnjih pogojih, ko se svet spreminja iz leta v leto, pomeni tak odlok zavlačevanje v nedogled formalne obnovitve parlamentarne demokracije. Toda argentinski oblastniki gredo še naprej: skušajo ustvariti take razmere, ki bi omogočile nastop novih strank, ki bi bile zelo poslušne, saj bi se porodile in razvile v že vnaprej določenem okviru političnih «svoboščin», ki jih sedaj snuje in kuje Levingstonova vlada.

Argentinska stvarnost pa je popolnoma drugačna. Prav gotovo se generalu Levingstonu in njegovim sodelavcem ne bo posrečilo izbrisati iz področja stvarnega dogajanja silne družbene razlike, ki so značilne za argentinsko družbo in prav tako se jim ne bo posrečilo izbrisati političnih strank, ki so zgodovinsko zakonite zastopnice teh teženj.

Zaradi megle na Donavi

Šest mrtvih pri trčenju dveh vlačilcev

BEOGRAD, 30. — Na Donavi sta verjetno zaradi megle trčila jugoslovanski vlačilec «Rugovo» in sovjetski vlačilec «Talin». Jugoslovanski vlačilec je malo kasneje zaradi hudih poškodb izginil pod vodno gladino in v razburkanih vodah je utonilo šest oseb: pet pomorščakov in ena ženska. Skupno je na vlačilcu sestavljalo posadko 22 oseb. Sovjetski vlačilec je dobil samo lažje poškodbe, nobeden od mornarjev ni niti ranjen.

Nekaj tisoč oseb je izgubilo življenje ker je jez popustil

HONG KONG, 30. — Dva časopisa iz Hong Konga — «Sing Tao Yat Pao» in «Kung Sheung Yat Pao» — objavljata danes vest, da je nekaj tisoč oseb izgubilo življenje ali bilo hudo ranjenih, ko je pred nekaj dnevi nenadoma popustil jez na reki Yung Kiang, ki je v severovzhodnem delu province Kwangtung. «Sing Tao Yat Pao» poroča dalje, da je voda poplavila v provinci Kit Yeung vse obdelane predele in je tako moralo zapustiti svoje porušene ali hudo poškodovane domove nad 100 tisoč oseb.

Ko je bil jez dograjen leta 1958, so krajevne oblasti dobile ukaz, naj ga porušijo in spet zgradijo. Tega niso naredile, čeprav je nekaj pekinških inženirjev točno povedalo, katere so bile napake pri gradnji.

Močan potres v Tokiu

TOKIO, 30. — Močni potresni sunki so danes prebudili prebivalce Tokia. Epicenter je bil oddaljen od glavnega mesta približno 50 km, blizu reke Tama. Najbolj so občutili potresne sunke v južnem predelu Japonske Kanto. Zdi se, da ni bilo prevelike škode ali žrtev.

BONN, 30. — Na prihodnjem srečanju nemške državne zveze vojnih invalidov bodo prvič navzoči tudi predstavniki podobnih organizacij iz Jugoslavije in Poljske. Združenja bivših borcev «Zwoobit» in «Subnor» sta po 25 letih prvič sprejela vabilo predsednika zahodnonemške organizacije Kleina.

CAGLIARI, 30. — Komaj 15 mesecev stara deklica Antonella Caddeo je utonila v škafcu, ko se je igrala na dvorišču. Mati je takoj priskočila in skušala rešiti dekletce. Vendar je bilo prepozno in ko je mati z dekletcem dospela do zdravnika, je ta lahko samo potrdil, da je bilo dekletce mrtvo.

WASHINGTON, 30. — Predstavnik Pentagona je danes izjavil, da je SZ z izstrelitvijo umetnega satelita «Kozmos 365» prav gotovo izvedla nov poskus krožne jedrske bombe.

PRVIČ PO POGODBI MED ZRN IN SOVJETSKO ZVEZO

Poslaniki 4 zmagovalcev so se sestali v Berlinu

Na dnevnem redu vprašanja izboljšanja pristopov do bivše nemške prestolnice - Prihodnji sestanek 9. oktobra

BERLIN, 30. — Že sedmič so se sestali posdlaniki štirih zmagovitih velesil v poslopju, ki je bilo nekdaj sedež medzavezniškega nadzornega sveta v zahodnem Berlinu, da bi se pogajali o izboljšanju položaja v nekdanji nemški prestolnici.

Po zaključku seje se je razširila vest, da bo prihodnji «uradni» sestanek šele konec oktobra, kar je napotilo politične opazovalce na najrazličnejše domneve o pomenu tega časovno precej dolgega razpona med eno in drugo sejo. Vsa ta ugibanja pa so pozneje propadla, ker se je zvedelo, da bo prihodnji sestanek že prihodnjega 9. oktobra.

O čem so razpravljali poslaniki štirih velesil? Izjave, ki so jih posredovali tisku po seji, so bile zelo splošne. V glavnem so ponavljali že zastarele fraze kot, da je bilo vzdušje «dobro in ustvarjalno» in da je bilo «koristno».

Vse drugo je lahko le predmet ugibanj. Poudariti pa je treba, da je prišlo do te sedme seje v popolnoma drugačnih okoliščinah kot prej. Ne smemo pozabiti, da je kancler Willy Brandt obiskal letos poleti sovjetske državnike in sklenil z njimi 12. avgusta daljnosežen sporazum. Ta sporazum pa še ni bil ratificiran od nemškega parlamenta. Zato se dogaja, da vidnejše zahodnonemške politične osebnosti zahtevajo, da bi bil moskovski sporazum pogojen pozitivnim rezultatom tega najnovejšega berlinskega srečanja.

Politični opazovalci menijo, da bodo sedanja pogajanja potekala na pozitiven način. Zahodnonemška vlada se zaveda, da Sovjeti ne bodo nikoli pristali na tezo, da zahodni Berlin spada v pravnem smislu Zvezni republiki Nemčiji. Želijo pa, da bi druga stranka priznala obstoječe stanje (kar je verjetno sprejemljivo tudi za Sovjete) ter olajšala povezavo (cestno, železniško in zračno) med Zahodno Nemčijo in bivšo nemško prestolnico.

Poleg vseh teh vprašanj se postavlja tudi še vedno problem možnosti svobodnega prehoda demarkacijske črte med zahodnim in vzhodnim Berlinom.

PO ZADNJIH UGRABITVAH

Banditizem na Sardiniji presega meje javnega reda

Vprašanje bo preučevala tudi posebna komisija poslanske zbornice

RIM, 30. — Problem banditizma in ugrabitev — še posebno na Siciliji in Sardiniji — postaja v Italiji vsak dan bolj pereč. Do sedaj je o njem razpravljala in ga skušala rešiti posebna parlamentarna preiskovalna komisija, ki so jo nalašč ustanovili, sedaj pa bodo o tem problemu razpravljali tudi v okviru komisije za notranje zadeve pri poslanski zbornici. Zdi se, da bo komisija poslanske zbornice razpravljala o problemu banditizma, ko se bo sestala, da bi pregledala bilanco notranjega ministrstva. Sklep v tej zvezi je komisija sprejela danes zjutraj, ko je poslanec Corona opozoril na nove ugrabitve, ob katerih je prišlo zadnje čase na Sardiniji, in zahteval primerne ukrepe.

Namestnik tajnika za notranje zadeve Mariani je poudaril, da banditizem na Sardiniji in Siciliji presega meje samega javnega reda. Komisiji je nato izjavil, da bo o sklepih in skrbeh komisije poročal ministru Restivu. Vsekakor je bistveno, da je problem prišel do komisije pri poslanski zbornici, saj so vsi do sedaj izdani ukrepi prav malo zalegli. Kakor je znano, so pred kratkim na Sardiniji že ojačili varnostno in policijsko službo, kar pa do sedaj še ni dalo vidnejših in zaželenih rezultatov.

Ko govorimo o banditizmu ne moremo mimo ugrabitve časnikarja Maura de Maura, ki je «izginil» že 16. septembra. Policija še vedno neuspešno išče časnikarja. Gospa de Mauro je moževim kolegom izrazila skrb, da bi preiskava ne zastala. Policija je zadnje dni prišla k novi sledi. De Mauro je namreč pripravljal za režiserja Rosija osnutek za film o smrti bivšega predsednika ENI inž. Matteia. Gosnutka ni nikoli izročil Rosiju, ker jima ni uspelo, da bi se srečala. Policija skuša ugotoviti, če je mogoče de Mauro med zbiranjem materiala prišel na «prepovedano» sled.

Nov primer banditizma je tudi ugrabitev žene bivšega predsednika sardinskega deželnega sveta Assunte Calamide. Žensko so sinoči ugrabili trije neznanci, ki so imeli pokrite obraze in so bili oboroženi, približno en kilometer od Oliene. Pri iskanju sodeluje približno 1000 policistov, tudi s helikopterji in psi, vendar do sedaj niso našli sledu o ženski. Ko so se ugrabitelji pojavili pred hišo, v kateri je Calamidova stanovala, je bilo zbranih več oseb. Vendar so odpeljali samo žensko in mater, ki so jo kasneje izpustili. Zdi se, da so v okolici Oliene vaščani odkrili nekaj krvnih srag in madežev in jih takoj povezali z ugrabitvijo. Policija pa ne verjame tej možnosti, pač pa nadaljuje s skrbnim iskanjem in upa, da bodo ugrabitelji pustili kje za sabo sled. Policisti sprašujejo in zaslišujejo mnogo pastirjev.

PROCES PROTI «SATANU»

Vedno jasnejša Mansonova krivda

LOS ANGELES, 30. — Proces proti «Satanu» se nadaljuje v Los Angelesu brez oddiha. Pred sodnika in javnega tožilca stopajo dan za dnem priče proti Charlesu Mansonu in trem dekletom, ki so mu pomagale pri umoru zakoncev Labianca in pri pokolu v Bel Airu. Že pričevanje Linde Kasabianove je osvetlilo in točno nakazalo, kako so se odvijali posamezni dogodki. Vse priče, ki so stopile pred sodišče po dekletu so samo obogatile vesti, ki jih je že zbralo sodišče in še prej policija, z novimi podatki bodisi o umoru in pokolu, kakor tudi o življenju «družine» v «Spahn Ranchu».

Zadnja priča je bil 25-letni «cow boy» Juan Flynn, ki ga vsi poznajo zaradi izredne višine — visok je namreč meter in 96 centimetrov — in res nenavadnega poguma. Ko ga je javni tožilec vprašal, zakaj ni prijavil policiji Mansona, je povedal, da je najprej mislil, da se «Satan» samo baha z umori, kasneje pa se je prepričal, da je govoril resnico in se ga je začel bati. Dejansko je mladenič kmalu po pokolu v Benedict Canyonu zapustil «Spahn Ranch». Včerajšnje zasliševanje je nenadoma prekinil Mansonov branilec Irving Kanarek, ki je vprašal Flynna, če je tožilstvo pripravilo njegovo pričevanje. Flynn je ogorčeno zavrnil odvetnika in takoj začel pripovedovati o nekem Shortyju O'Sheu, ki je skrivnostno izginil. Po Flynnovem mnenju je tudi ta umor zakrivil Manson. Vendar je Kanarek že spet prekinil mladeniča in sodišče je tokrat sprejelo Kanarekov ugovor.

Trije Francozi v Bordeauxu nadaljujejo z gladovno stavko

PARIZ, 30. — Trije mladi Francozi, ki že pet dni in štiri noči vztrajajo z gladovno stavko v katedrali v Bordeauxu, kljub onemoglosti ne nameravajo prenehati s stavko. Mladeniči pripadajo maoistični organizaciji «Rdeča pomoč» in odločili so se za stavko, da bi na ta način izrazili protest proti aretaciji Daniela Brochiera, do katere je prišlo v Marseillu. Nadškof v Bordeauxu je ukazal, naj v cerkvi pripravijo telefon, s katerim bi mladeniči lahko prosili za pomoč v primeru bolesti ponoči, to je od 20. do 7. ure, ko je cerkev zaprta. «Ne moremo vsekakor ne opažati in ne sočustvovati z vsemi mladimi,» je dodal nadškof, «ki protestirajo zaradi pomanjkanja pravice, ljubezni in človeškega čuta, ki karakterizira družbo, v kateri živimo.»

Potniško letalo strmoglavilo v Vietnamu

SAJGON, 30. — Letalo vrste «DC 4» južnovietnamske letalske družbe «Air Vietnam» je danes strmoglavilo pri Da Nangu. Zdi se, da se je nesreča pripetila zaradi neurja. Na letalu je bilo trideset potnikov in trije člani osebja. Zdi se, da je še nekaj oseb živih. Reševalne skupine, ki so se takoj odpravile na kraj nesreče, skušajo narediti vse, kar je mogoče.

VATIKAN, 30. — Umrl je kardinal Aloisi Masella, ki je bil že nekaj tednov hudo bolan. Star je bil 91 let.

BOGATA LEŽIŠČA RUDNIN V OSRČJU TIROLSKE

Uran in baker: konec turizma v Kitzbühlu

DUNAJ, 30. — Avstrijsko javnost so v zadnjih dneh vznemirile vesti, ki prihajajo iz znanega letoviščarskega središča v tirolskih planinah Kitzbühla. Vznemirljivost je dvojne narave: na eni strani gre za strah pred prodorom v do sedaj še skoraj deviško naravo sodobnih gospodarskih pobud (v tem primeru rudarskih), na drugi strani pa zanimanje za razvoj neke panoge avstrijskega gospodarstva, ki bi utegnila pripraviti odskočno desko za doslej še neviden razvoj gospodarstva v tem patriarhalnem kotičku stare Avstrije.

Kitzbühel leži v tirolski gorati pokrajini, že v bližini meje z Zvezno republiko Nemčijo, nedaleč proč od gorske verige Visokih Tur. Prav v tem gorovju so pred časom izvrtali veliki cestni predor za znano «Fellertauernstrasse», ki povezuje osrednjo Evropo, ki gravitira okoli Münchna, z južno Evropo pa posebno na področju Jadranskega morja. Doslej so se po tej cesti valile dolge kolone avtomobilov s turisti, ki so si želeli in si želijo še vedno južnega sonca. V samem Kitzbühlu pa je bilo veliko turistično središče z neštetimi hoteli, penzioni, privatnimi turističnimi sobami in zabavišči, kjer so si bolj ali manj petični turisti iz Avstrije, Nemčije in tudi Italije kratili čas v slikovitem gorskem vzdušju.

Tej idili pa bo menda konec. V okolici Kitzbühla že dalj časa vrtajo v osrčje zemlje. Baje so raziskovalci našli precej bogate sledi bakrene rude in kar je še najvažnejše, zelo obetajoče znake navzočnosti urana. In ko gre za uran, se poslovni ljudje, posebno tisti, ki se ukvarjajo z iskanjem virov goriv, silno razburijo ter začnejo vlagati vse svoje sile, da bi dokončno ocenili pomembnost najdbe in takoj nato hitro začeli s pripravljalnimi deli za njeno temeljito izkoriščanje.

V Kitzbühlu je med drugim torej tudi uran. Raziskovalna dela vodi južnoafriška družba «Union Corporation LTD». Njeno delovanje pa je vzbudilo silovito ogorčenje dveh lastnikov hotelov in penzionov ter zasebnih turističnih sob, ki se bojijo, da bo izkoriščanje tega naravnega podzemskega bogastva spravilo v nevarnost njihovo donosno turistično industrijo. Pravijo, da bi izkoriščanje bakrenih in uranovih rudnikov dokončno spremenilo sliko te alpske idile ter pregnalo za vedno vse turiste, ki si želijo dneve in tedne prijetnega oddiha v gorskem podnebju. To bi seveda pomenilo gospodarsko propast za tisoče ljudi, ki živijo od poletnega in še bolj od zimskega turizma.

Nevarnost, da bi tu zrasla rudarska industrija, je povzročila že številne polemične nastope, ki so se še stopnjevali zaradi bližnjih deželnih tirolskih volitev, ki bodo prihodnjo nedeljo. Ostro nasprotovanje zadeva sedaj avstrijsko socialistično stranko in ljudsko stranko.

Predstavniki južnoafriške družbe, ki ima v zakupu raziskovalna dela, pa trdijo, da bo turizem še pridobil zaradi prisotnosti nove gospodarske panoge. Med drugim navajajo možnost, da se bodo folklornih prireditev udeležili tudi rudarji. Predvsem pa poudarjajo, da ni mogoče zaustaviti procesa gospodarskega in družbenega napredka. Neki geolog, ki se ukvarja z raziskavami, je izjavil časnikarjem: «Mi bomo napravili iz prebivalcev Kitzbühla, pravzaprav iz prebivalcev celotne Tirolske, najpremožnejše državljane Avstrije.

Če vesti o bogastvu ležišč bakra in urana pri Kitzbühlu odgovarjajo resnici, potem je skoraj gotovo, da bijejo temu gorskemu turističnemu dragulju zadnje ure. Avstrija preživlja danes precej hudo gospodarsko krizo, saj ji primanjkuje vrsta gospodarskih pobud, ki bi spremenila njeno družbeno sliko posebno v zahodnih predelih dežele. Zato bo verjetno vsak napor, da bi se ta proces industrializacije zavrl, brezuspešen.

Na koncu še ena zanimivost: pravijo, da je eden od glavnih delničarjev južnoafriške družbe «Union Corporation LTD» tast znanega južnoafriškega zdravnika prof. Barnarda. Tako je menda Barnard še enkrat postal slaven, toda ne zaradi presaditev src, temveč po zaslugi svojega tasta, ki vrta «v osrčju» tirolskih planin.

Lahko bi bila slika spopadov v Belfastu, pred univerzo v Nanterru, morda v kakem ameriškem ali celo italijanskem mestu, je pa samo prizor iz filma «Getting Straight» (Nemogoče je biti normalen) režiserja Richarda Rusha, v katerem nastopata kot glavna igralca Elliot Golud in Candice Bergen in ki so ga predstavili na mednarodnem kinematografskem srečanju v Sorrentu. Letos je srečanje namreč posvečeno ameriškemu filmu